EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

# الحج وتهذيب النفوس

# Pelerinajul și sufletul

ʿAbd al-Razzāq
al-Badr

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

ʿAbd al-Razzāq ibn ʿAbd al-Muḥsin al-Badr

# Pelerinajul și îndreptarea sufletelor

# الحج وتهذيب النفوس

Traducere: Institutul Tawhid

**Institutul Tawhid**
România · 2026

Titlul original: الحج وتهذيب النفوس
Ediția I
Traducerea în limba română: Institutul Tawhid. Distribuție gratuită.
Textul arab al citatelor coranice: Tanzil Project (https://tanzil.net), Uthmani 1.1, licență CC BY 3.0.
Ediția-sursă: الحج وتهذيب النفوس — ʿAbd al-Razzāq al-Badr; ediția arabă publicată pe site-ul autorului, al-badr.net (Dār al-Faḍīlah).
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

# Cuprins

1 Pelerinajul și îndreptarea ..... 1
2 Pelerinajul și răspunsul la chemarea lui Allah ..... 8
3 Pelerinajul și pomenirea lui Allah ..... 14
4 Pelerinajul și încrederea în Allah ..... 23
5 Pelerinajul și pocăința ..... 29
6 Îmbrăcămintea de iḥrām și amintirea giulgiului ..... 39
7 Pelerinajul și locul învățaților ..... 47
8 Pelerinajul și evlavia ..... 53
9 Ziua de ʿArafah și amintirea adunării din Ziua Învierii ..... 63
10 Pelerinajul și legătura dintre musulmani ..... 75
11 Pelerinajul și sporirea credinței ..... 82
12 Pelerinajul și înfrângerea lui Șayṭān ..... 90
13 Pelerinajul și cererea de iertare ..... 101
Glosar ..... 111
Bibliografie ..... 112
Indice ..... 113

# Introducerea autorului

بسم الله الرحمن الرحيم

*În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător.*

Lauda Îi aparține lui Allah, Domnul lumilor, iar sfârșitul bun este al celor evlavioși. Binecuvântarea și pacea fie asupra căpeteniei trimișilor, Profetul nostru Muḥammad, asupra familiei sale și a tuturor companionilor săi. Acestea fiind spuse:

Cât de mari sunt foloasele și binefacerile pelerinajului! Cât de îmbelșugate sunt bunătățile și binecuvântările sale! Cât de frumoase sunt învățămintele și îndemnurile sale! Sunt lucruri care nu pot fi cuprinse și foloase însemnate care nu pot fi numărate ori cercetate până la capăt.

Multor pelerini poate că nu le este ușor să cunoască foloasele, binefacerile, lecțiile și îndemnurile pelerinajului și să le valorifice cum se cuvine, în pofida însemnătății lor deosebite și a urmărilor lor nobile asupra întregii lor vieți.

De aceea am socotit folositoare publicarea acestui tratat, dorind împlinirea acestui scop măreț și a acestui țel nobil. L-am intitulat *„Pelerinajul și îndreptarea sufletelor”*, nădăjduind numai de la Allah să-l primească cu bună primire și să-l facă folositor robilor Săi. El este Cel care dă izbândă și primește faptele; El îmi este de ajuns și ce bun Ocrotitor este!

# 1 Pelerinajul și îndreptarea

Pelerinajul este o școală binecuvântată pentru îndreptarea sufletelor, curățirea inimilor și întărirea credinței. Prin această mare adorare și acest ritual binecuvântat, musulmanii primesc lecții însemnate, învățăminte mișcătoare și foloase deosebite în credință, adorare și purtare. El este, cu adevărat, o școală de educație a credinței, din care ies credincioși evlavioși și din al cărei izvor binecuvântat se adapă robii lui Allah cărora El le dă izbândă. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَأَذِّن فِى ٱلنَّاسِ بِٱلْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ
يَأْتِينَ مِن كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ لِّيَشْهَدُوا۟ مَنَـٰفِعَ لَهُمْ﴾

*Și vestește oamenilor pelerinajul! Ei vor veni la tine pe jos și pe orice cămilă slăbită, venind pe orice drum îndepărtat, ca să fie părtași la foloase pentru ei.*[1]

Coran 22:27–28

Foloasele și binefacerile pelerinajului nu pot fi cuprinse, iar învățămintele și lecțiile sale nu pot fi numărate ori cercetate până la capăt. Cuvântul din verset:

﴿مَنَـٰفِعَ﴾

*„Foloase”*

Coran 22:28

1 Coran, al-Ḥajj, 22:27.

este pluralul lui *„folos”*. El apare în formă nehotărâtă pentru a arăta mulțimea, diversitatea și varietatea lor. A fi părtaș la aceste foloase este unul dintre scopurile pelerinajului: particula lām din cuvintele:

﴿لِّيَشْهَدُواْ مَنَـٰفِعَ لَهُمْ﴾

*„Ca să fie părtași la foloase pentru ei”*
Coran 22:28

exprimă scopul și este legată de cuvintele:

﴿وَأَذِّن فِى ٱلنَّاسِ بِٱلْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ﴾

*„Vestește oamenilor pelerinajul! Ei vor veni la tine pe jos și pe orice cămilă slăbită.”*
Coran 22:27

Adică: dacă le vestești pelerinajul, vor veni pe jos și călare ca să fie părtași la foloasele sale, adică să le dobândească și să tragă folos din ele.

De aceea, oricine a primit de la Allah izbânda de a împlini această ascultare și înlesnirea de a săvârși această adorare se cuvine să fie cât se poate de preocupat să dobândească foloasele pelerinajului și să valorifice învățămintele și îndemnurile sale. Acestea se adaugă marilor răsplăți, recompensei îmbelșugate, iertării păcatelor și ștergerii faptelor rele pe care le dobândește prin pelerinaj. S-a transmis în mod autentic de la Profet ﷺ că a spus:

من حج هذا البيت فلم يرفث ولم يفسق رجع كيوم ولدته أمه

*Cine face pelerinajul la această Casă fără să rostească vorbe ori să săvârșească fapte desfrânate și fără să păcătuiască se întoarce asemenea zilei în care l-a născut mama sa.*[2]

Relatat de al-Bukhārī și Muslim.

S-a transmis, de asemenea, în mod autentic de la el — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — că a spus:

تابعوا بين الحج والعمرة، فإنهما ينفيان الفقر والذنوب كما ينفي الكير خبث الحديد

*Împliniți în mod repetat pelerinajul ḥajj și ʿumrah, căci ele îndepărtează sărăcia și păcatele așa cum foalele îndepărtează zgura fierului.*[3]

Relatat de al-Nasāʾī.

Cel care dobândește acest câștig și această izbândă se cuvine să se întoarcă în țara sa într-o stare curată, cu un suflet bun și cu o viață nouă, plină de credință și evlavie, de bine, îndreptare și

2 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī (1820) și Ṣaḥīḥ Muslim (1350).

3 Sunan al-Nasāʾī (5/115). Al-Albānī — Allah să aibă milă de el — l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ al-jāmiʿ (2901).

statornicie, păstrând ascultarea de Allah — Cel Atotputernic și Măreț.
Învățații au arătat că această îndreptare și curăție, atunci când se găsesc la rob, sunt semne ale mulțumirii lui Allah și ale primirii faptei. Dacă starea omului se îmbunătățește după pelerinaj, trecând de la rău la bine ori de la bine la mai bine, aceasta dovedește că el a tras folos din pelerinaj. Căci una dintre răsplățile unei fapte bune este o altă faptă bună după ea. Allah — Cel Atotputernic și Măreț — spune:

﴿هَلْ جَزَآءُ ٱلْإِحْسَٰنِ إِلَّا ٱلْإِحْسَٰنُ﴾

*Oare răsplata binelui este alta decât binele?*[4]
Coran 55:60

Cel care își împlinește bine pelerinajul, se străduiește să-l ducă la îndeplinire și să-l desăvârșească și se ține departe de ceea ce îl știrbește ori îl strică iese din el într-o stare mai bună și se întoarce către un sfârșit mai frumos.
S-a transmis în mod autentic de la Profet ﷺ că a spus:

الحج المبرور ليس له جزاء إلا الجنة

*Pelerinajul primit nu are altă răsplată decât Paradisul.*[5]

Fără îndoială, orice pelerin dorește și nădăjduiește ca pelerinajul său să fie primit, strădania sa răsplătită, iar fapta sa bună și primită. Semnul limpede al unui pelerinaj bine împlinit și primit este ca omul să-l fi săvârșit cu sinceritate pentru Allah și potrivit Sunnei Trimisului lui Allah ﷺ. Acestea sunt două condiții fără de care nicio faptă nu este primită. Totodată, starea lui după pelerinaj trebuie să fie mai bună decât înainte.

Acestea sunt, așadar, două semne ale primirii: unul din timpul pelerinajului, anume ca omul să-l împlinească cu sinceritate

4 Coran, al-Raḥmān, 55:60.
5 Ṣaḥīḥ Muslim (1349).

pentru Allah și potrivit Sunnei Trimisului Său ﷺ; și altul de după pelerinaj, anume îndreptarea stării sale, prin sporirea râvnei pentru ascultare și a feririi de neascultare și păcate și prin începerea unei vieți bune, pline de bine, îndreptare și statornicie. Trebuie însă observat că musulmanul nu poate fi sigur că fapta i-a fost primită, oricât de temeinic și de bine ar fi împlinit-o. Descriind starea credincioșilor desăvârșiți în ascultările prin care se apropie de El, Allah Preaînaltul spune:

﴿وَٱلَّذِينَ يُؤْتُونَ مَآ ءَاتَواْ وَّقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ أَنَّهُمْ إِلَىٰ رَبِّهِمْ رَٰجِعُونَ﴾

*Și cei care dau ceea ce dau, cu inimile pline de teamă, pentru că se vor întoarce la Domnul lor.*[6]

Coran 23:60

Adică împlinesc adorările care le-au fost poruncite — rugăciunea, zakāt-ul, pelerinajul, postul și celelalte —, temându-se ca, atunci când faptele lor vor fi înfățișate lui Allah și vor sta înaintea Sa, acestea să nu le aducă izbăvirea, iar ascultările lor să nu fie primite.

6 Coran, al-Mu'minūn, 23:60.

Imamul Aḥmad a relatat în Musnad de la mama credincioșilor ʿĀʾishah — Allah să fie mulțumit de ea — că a spus:

قلت يا رسول الله: ﴿وَٱلَّذِينَ يُؤْتُونَ مَآ ءَاتَواْ وَّقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ﴾ أهو الرجل يزني ويشرب الخمر؟ قال: لا يا بنت أبي بكر، أو لا يا بنت الصديق، ولكنه الرجل يصوم ويصلي ويتصدق وهو يخاف أن لا يقبل منه

*Am întrebat: „O, Trimis al lui Allah! «Cei care dau ceea ce dau, cu inimile pline de teamă»: este vorba despre omul care săvârșește adulter și bea vin?" El a spus: „Nu, fiică a lui Abū Bakr!" — sau: „Nu, fiică a celui statornic în adevăr! Este omul care postește, se roagă și dă milostenie, temându-se să nu-i fie primit".*[7]

Al-Ḥasan al-Baṣrī — Allah să aibă milă de el — a spus: *„Credinciosul îmbină facerea binelui cu teama, pe când ipocritul îmbină săvârșirea răului cu sentimentul de siguranță".*[8]

Din vechime și până astăzi, credincioșii obișnuiesc ca, după această ascultare, să-și spună unii altora: تقبَّل الله منا ومنكم — *„Allah să primească de la noi și de la voi!"* Toți nădăjduiesc primirea.[9]

7 Al-Musnad (25705).

8 Relatat de Ibn al-Mubārak în al-Zuhd (985).

9 Ibn Baṭṭah a spus în al-Ibānah (2/873): „Tot astfel, cel care se întoarce din pelerinaj, după ce și-a încheiat ḥajj-ul și ʿumrah și și-a împlinit toate ritualurile, când este întrebat despre pelerinajul său spune doar: «Am făcut pelerinajul; nu mai rămâne decât să fie primit». Așa sunt și rugile oamenilor pentru ei înșiși și unii pentru alții: اللهم تقبَّل صومنا وزكاتنا — «O, Allah, primește postul și zakāt-ul nostru!» Tot astfel este întâmpinat pelerinul, spunându-i-se: قبل الله حجَّك وزكَّى عملَك — «Allah să-ți primească pelerinajul și să-ți curețe fapta!» Și la sfârșitul lunii Ramaḍān, oamenii se întâlnesc și își

Allah a pomenit în Coranul cel Nobil că Profetul Său Ibrāhīm și fiul său Ismāʿīl — binecuvântarea și pacea fie asupra lor — rosteau această rugă atunci când construiau Kaʿbah. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَٰهِـۧمُ ٱلْقَوَاعِدَ مِنَ ٱلْبَيْتِ وَإِسْمَٰعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّآ ۖ إِنَّكَ أَنتَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْعَلِيمُ﴾

*Și când Ibrāhīm și Ismāʿīl ridicau temeliile Casei: „Domnul nostru, primește de la noi! Tu ești Cel care Aude totul, Atoateștiutorul!”*[10]

Coran 2:127

Ei împlineau o faptă bună măreață și Îl rugau pe Allah să o primească de la ei. Ibn Abī Ḥātim a relatat că Wuhayb ibn al-Ward a citit acest verset, apoi a plâns și a spus: *„O, prieten apropiat al Celui Milostiv! Tu înalți temeliile Casei Celui Milostiv și te temi că nu-ți va fi primit!”*[11]

Dacă aceasta era starea căpeteniei celor care Îl adorau numai pe Allah și a modelului celor care Îi afirmă unicitatea, cum să fie starea celor de sub rangul lui?

Îl rugăm pe Allah să dăruiască tuturor primirea faptelor, izbândă și îndreptare, să le hărăzească pelerinilor Casei Sale Sfinte siguranță și sănătate, să primească de la noi și de la ei faptele bune și să ne călăuzească pe toți pe calea cea dreaptă. El este Darnic și Generos.

---

spun unii altora: قبل الله منَّا ومنكم — «Allah să primească de la noi și de la voi!» Aceasta a fost practica musulmanilor și obiceiul lor, pe care generațiile de mai târziu l-au preluat de la înaintași”.

10 Coran, al-Baqarah, 2:127.

11 Relatat de Ibn Abī Ḥātim în comentariul său, după cum se găsește în Tafsīr Ibn Kathīr (1/254), ediția al-Shaʿb.

# 2 Pelerinajul și răspunsul la chemarea lui Allah

Pelerinajul este o mare ascultare și o adorare însemnată. Prin el se împlinește robia față de Allah și se arată deplina smerenie, supunere și umilință înaintea Domnului — Cel Atotputernic și Măreț. Pelerinul părăsește desfătările și lucrurile îndrăgite ale acestei lumi, plecând către Domnul său, lăsându-și averea, familia și neamul, departe de casă și de patrie. Își dezbracă hainele obișnuite și îmbracă un izār și un ridā', își descoperă capul, se smerește înaintea Domnului său și renunță la parfum și la apropierea de femei. Trece de la un loc al ritualurilor la altul cu inimă smerită, cu ochi înlăcrimat și cu limba pomenindu-L pe Allah, nădăjduind mila Domnului său și temându-se de pedeapsa Sa. În toate acestea, rostirea care îl însoțește este: لَبَّيك اللهم لبَّيك — *„Labbayka Allāhumma labbayk" — „Răspund chemării Tale, o, Allah, răspund chemării Tale!"* Adică: sunt supus Ție, Doamne, răspund chemării Tale, mă plec hotărârii Tale și împlinesc porunca Ta.

Talbiyah este rostirea caracteristică pelerinajului. Musulmanul începe ritualurile prin talbiyah și merge spre Makkah rostind-o, până ajunge la Casă și începe înconjurarea ei.

Apoi o rostește ori de câte ori trece de la un stâlp al pelerinajului la altul și de la un ritual la altul. Când pornește spre ʿArafah, rostește talbiyah; când pornește spre Muzdalifah, o rostește; iar când pornește spre Minā, o rostește până aruncă pietricelele la Jamrat al-ʿAqabah și atunci încetează. Talbiyah însoțește, așadar, pelerinajul și trecerea de la un ritual la altul.

Cât de binecuvântată este înrâurirea acestui lucru asupra musulmanului, în curățirea și îndreptarea sufletului său și în îndreptarea neajunsurilor sale față de poruncile lui Allah și de împlinirea drepturilor Sale!

Oare musulmanul nu este dator să răspundă mereu chemării lui Allah, să-I împlinească porunca și să se supună hotărârii Sale? Oare în orice ascultare nu este dator să răspundă chemării lui Allah și poruncii Sale?

Allah le-a poruncit robilor Săi rugăciunea, zakāt-ul, postul, sinceritatea, respectarea angajamentelor, păstrarea celor încredințate, bunătatea și binefacerea. Le-a oprit adulterul, uciderea, consumul de vin, minciuna, înșelăciunea și trădarea. Cum se poartă musulmanul față de aceste porunci și opreliști? Răspunde poruncii lui Allah și Îl ascultă sau le întâmpină cu păcat și neascultare?

Esența Islamului este supunerea față de Allah prin afirmarea unicității Sale, ascultarea Lui și dezicerea de asociere și de cei care o săvârșesc. Allah Preaînaltul spune:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱدۡخُلُواْ فِي ٱلسِّلۡمِ كَآفَّةٗ وَلَا تَتَّبِعُواْ خُطُوَٰتِ ٱلشَّيۡطَٰنِۚ إِنَّهُۥ لَكُمۡ عَدُوّٞ مُّبِينٞ﴾

*O, voi cei care credeți! Intrați cu toții în Islam și nu urmați pașii lui Șayṭān! El vă este un dușman vădit.*[12]

Coran 2:208

Cuvintele:

﴿ٱدۡخُلُواْ فِي ٱلسِّلۡمِ﴾

*„Intrați în Islam”*

Coran 2:208

12 Coran, al-Baqarah, 2:208.

înseamnă împlinirea Legii lui Allah și ascultarea poruncii Sale; iar cuvântul:

﴿كَآفَّةً﴾

*„În întregime”*
Coran 2:208

înseamnă *„în întregime”*. Mujāhid a spus: *„Împliniți toate faptele și toate formele de bine”*.[13]
El — Preaslăvitul — le-a poruncit toate ramurile credinței și rânduielile Islamului, care sunt numeroase, să le împlinească după putere. Allah Preaînaltul spune:

﴿فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ مَا ٱسْتَطَعْتُمْ﴾

*Fiți cu frică de Allah atât cât puteți!*[14]
Coran 64:16

Iar în hadith: إذا أمرتكم بأمر فأتوا منه ما استطعتم — *„Când vă poruncesc ceva, împliniți atât cât puteți din acel lucru”.*

Versetele care poruncesc supunerea față de Allah, răspunsul la chemarea Sa, împlinirea poruncilor Sale și păstrarea ascultării de El sunt foarte multe.

O, tu, căruia Allah ți-a poruncit pelerinajul și care ai răspuns chemării și ai venit spre Casa Sa străveche, nădăjduind mila Sa și temându-te de pedeapsa Sa! Cum stai cu celelalte porunci? Cum stai cu rugăciunea, stâlpul religiei și cel mai mare dintre stâlpii săi după cele două mărturisiri? Cum stai cu postul? Cum stai cu zakāt-ul? Cum stai cu ferirea de opreliști și cu părăsirea celor interzise? Dacă le împlinești, laudă-L pe Allah și cere-I sporire! Dacă ești nepăsător și le neglijezi, cere-ți socoteală înainte să ți se ceară socoteală în Ziua amenințării!

13 Menționat de Ibn Kathīr în comentariul său (1/361).
14 Coran, al-Taghābun, 64:16.

Astăzi este vreme de faptă, fără socoteală; mâine va fi socoteală, fără faptă. Allah Preaînaltul spune în hadithul qudsī:

يا عبادي إنما هي أعمالكم أحصيها لكم ثم أوفيكم إياها، فمن وجد خيرا فليحمد الله، ومن وجد غير ذلك فلا يلومن إلا نفسه

*O, robii Mei! Sunt numai faptele voastre, pe care vi le număr, apoi vă dau pe deplin răsplata lor. Cine găsește bine să-L laude pe Allah, iar cine găsește altceva să nu se învinovățească decât pe sine!*[15]

Față de porunci și opreliști, oamenii se află în stări diferite. Unii răspund prin împlinirea ascultărilor și se feresc de păcate: aceasta este starea cea mai desăvârșită a oamenilor religioși și cea mai aleasă însușire a celor evlavioși. Alții refuză împlinirea ascultărilor și se încumetă să săvârșească păcate: aceasta este starea cea mai rea a celor cărora li s-au încredințat obligațiile religioase. Ei merită pedeapsa celui nepăsător față de ascultarea poruncită și pedeapsa celui care îndrăznește să păcătuiască.

Unii răspund prin împlinirea ascultărilor, dar se încumetă să săvârșească păcate. Aceștia merită pedeapsa celui care îndrăznește să păcătuiască, pentru că, înfrânți de poftă, s-au lăsat prinși în neascultare. Alții refuză împlinirea ascultărilor, dar se feresc de păcate: aceștia merită pedeapsa celui nepăsător față de religia sa.

Musulmanul este dator să-și dorească binele, să păstreze ascultarea de Domnul său, să-I împlinească porunca și să se îndepărteze de opreliștea Sa, cu răbdare și nădejde în răsplată.

Unul dintre înaintași a spus: *„Am cercetat și am găsit că răbdarea în ascultarea lui Allah Preaînaltul este mai ușoară decât răbdarea față de pedeapsa Sa”*. Altul a spus: *„Răbdați, robi ai lui Allah, la împlinirea unei fapte de a cărei răsplată nu vă puteți lipsi*

15 Ṣaḥīḥ Muslim (2577).

*și răbdați, abținându-vă de la o faptă a cărei pedeapsă nu o puteți îndura”.*

De câte lucruri nu se ferește omul în această viață, temându-se să nu-i dăuneze trupului ori sănătății! Cu toate acestea, nu se ferește de lucruri care îl duc la pedeapsa și chinul lui Allah.

Ibn Shubrumah a spus: *„Mă mir de cel care se ferește de bunătăți de teama bolii: cum de nu se ferește de păcate de teama Focului?”* Ḥammād ibn Zayd a spus: *„Mă mir de cel care se ferește de mâncăruri pentru răul pe care îl fac: cum de nu se ferește de păcate pentru urmările lor rele?”*[16]

Frate căruia Allah ți-a dat izbânda de a rosti talbiyah, cugetă la toate cele de mai sus și, odată cu ele, la îndemnul Profetului ﷺ către cei care răspund chemării! În al-Tirmidhī și în alte culegeri, Abū Umāmah — Allah să fie mulțumit de el — spune: سمعت رسول الله ﷺ يخطب في حجة الوداع فقال — „L-am auzit pe Trimisul lui Allah ﷺ ținând cuvântarea din Pelerinajul de Adio și spunând:

اتقوا الله ربكم، وصلوا خمسكم، وصوموا شهركم، وأدوا زكاة أموالكم وأطيعوا ذا أمركم تدخلوا جنة ربكم

*Fiți cu frică de Allah, Domnul vostru, împliniți cele cinci rugăciuni ale voastre, postiți luna voastră, dați zakāt-ul averilor voastre și ascultați de conducătorul vostru: veți intra în Paradisul Domnului vostru!*

Al-Tirmidhī a spus: *„Acesta este un hadith bun și autentic”.* Al-Ḥākim l-a relatat și a spus: *„Autentic potrivit condițiilor lui Muslim”*, iar al-Dhahabī a fost de acord.[17]

16 Pentru cele de mai sus, vezi Adab al-dunyā wa-l-dīn, de al-Māwardī, pp. 103–104.

17 Sunan al-Tirmidhī (616) și al-Mustadrak (1/9).

Îl rugăm pe Allah — Cel Măreț și Preaînalt — să ne facă pe noi și pe voi dintre cei care răspund chemării Sale cu adevărat și cu sinceritate, să ne inspire ceea ce ne îndreaptă sufletele și să ne dea izbânda de a-L asculta. El Aude și Răspunde.

# 3 Pelerinajul și pomenirea lui Allah

Allah a legiferat pelerinajul pentru robii Săi ca ei să-L pomenească. Pomenirea Lui este scopul pelerinajului și, de fapt, al tuturor ascultărilor. Adorările nu au fost legiferate decât pentru aceasta, iar cei care caută apropierea de Allah nu se apropie de El prin ceva asemenea ei. Întregul pelerinaj este pomenirea lui Allah. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَأَذِّن فِى ٱلنَّاسِ بِٱلْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ
يَأْتِينَ مِن كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ لِّيَشْهَدُوا۟ مَنَـٰفِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا۟ ٱسْمَ
ٱللَّهِ فِىٓ أَيَّامٍ مَّعْلُومَـٰتٍ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُم مِّنۢ بَهِيمَةِ ٱلْأَنْعَـٰمِ ۖ
فَكُلُوا۟ مِنْهَا وَأَطْعِمُوا۟ ٱلْبَآئِسَ ٱلْفَقِيرَ﴾

*Și vestește oamenilor pelerinajul! Ei vor veni la tine pe jos și pe orice cămilă slăbită, venind pe orice drum îndepărtat, ca să fie părtași la foloase pentru ei și să pomenească Numele lui Allah, în zile cunoscute, asupra vitelor cu care El i-a înzestrat. Mâncați din ele și hrăniți-l pe cel necăjit și sărac![18]*

Coran 22:27–28

18 Coran, al-Ḥajj, 22:27–28.

El Preaînaltul mai spune:

﴿لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَن تَبْتَغُوا۟ فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ ۚ فَإِذَآ
أَفَضْتُم مِّنْ عَرَفَٰتٍ فَٱذْكُرُوا۟ ٱللَّهَ عِندَ ٱلْمَشْعَرِ ٱلْحَرَامِ ۖ
وَٱذْكُرُوهُ كَمَا هَدَىٰكُمْ وَإِن كُنتُم مِّن قَبْلِهِۦ لَمِنَ ٱلضَّآلِّينَ ثُمَّ
أَفِيضُوا۟ مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ ٱلنَّاسُ وَٱسْتَغْفِرُوا۟ ٱللَّهَ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ
غَفُورٌ رَّحِيمٌ فَإِذَا قَضَيْتُم مَّنَاسِكَكُمْ فَٱذْكُرُوا۟ ٱللَّهَ كَذِكْرِكُمْ
ءَابَآءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا ۗ فَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَقُولُ رَبَّنَآ ءَاتِنَا فِى
ٱلدُّنْيَا وَمَا لَهُۥ فِى ٱلْءَاخِرَةِ مِنْ خَلَٰقٍ وَمِنْهُم مَّن يَقُولُ رَبَّنَآ
ءَاتِنَا فِى ٱلدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِى ٱلْءَاخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ ٱلنَّارِ
أُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا۟ ۚ وَٱللَّهُ سَرِيعُ ٱلْحِسَابِ
وَٱذْكُرُوا۟ ٱللَّهَ فِىٓ أَيَّامٍ مَّعْدُودَٰتٍ ۚ فَمَن تَعَجَّلَ فِى يَوْمَيْنِ فَلَآ

إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَن تَأَخَّرَ فَلَآ إِثْمَ عَلَيْهِ ۚ لِمَنِ ٱتَّقَىٰ ۗ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ
وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿

*Nu este niciun păcat pentru voi să căutați un câștig de la Domnul vostru. Iar când porniți de la ʿArafāt, pomeniți-L pe Allah la al-Mashʿar al-Ḥarām! Pomeniți-L așa cum v-a călăuzit, deși înainte erați dintre cei rătăciți! Apoi porniți de unde pornesc oamenii și cereți-I iertare lui Allah! Allah este Iertător, Îndurător. Iar când v-ați împlinit ritualurile, pomeniți-L pe Allah așa cum îi pomeniți pe părinții voștri, ba chiar cu o pomenire mai puternică! Unii oameni spun: „Domnul nostru, dă-ne în această lume!" Ei nu vor avea nicio parte în Viața de Apoi. Dar alții spun: „Domnul nostru, dă-ne bine în această lume și bine în Viața de Apoi și ferește-ne de chinul Focului!" Aceștia vor avea parte de ceea ce au agonisit, iar Allah este Grabnic la socoteală. Și pomeniți-L pe Allah în zile numărate! Cine se grăbește în două zile nu are păcat, iar cine întârzie nu are păcat, pentru cel care se teme de Allah. Fiți cu frică de Allah și să știți că la El veți fi adunați![19]*

Coran 2:198–203

Cugetă la acest mare îndemn și la această nobilă poruncă de a păstra pomenirea lui Allah — Cel Atotputernic și Măreț — în toate împrejurările pelerinajului. La staționarea de la ʿArafah a poruncit pomenirea; la al-Mashʿar al-Ḥarām a poruncit pomenirea; la sacrificarea animalelor de jertfă a poruncit pomenirea; în zilele de tashrīq a poruncit pomenirea. Aceasta este scopul acestor fapte; ele nu au fost legiferate decât pentru pomenirea Sa.

19 Coran, al-Baqarah, 2:198–203.

Abū Dāwūd și alții au relatat de la Profet ﷺ că a spus:

إنما جعل الطواف بالبيت، والسعي بين الصفا والمروة

ورمي الجمار لإقامة ذكر الله عز وجل

*Înconjurarea Casei, mersul între al-Ṣafā și al-Marwah și aruncarea pietricelelor nu au fost rânduite decât pentru pomenirea lui Allah — Cel Atotputernic și Măreț.*[20]

Aceasta arată înălțimea rangului pomenirii, măreția poziției și a însemnătății sale și faptul că ea este scopul și miezul adorărilor. Despre rugăciune, Allah — Cel Atotputernic și Măreț — spune:

﴿وَأَقِمِ ٱلصَّلَوٰةَ لِذِكۡرِيٰ﴾

*Și împlinește rugăciunea pentru pomenirea Mea!*[21]
Coran 20:14

Adică: împlinește rugăciunea pentru a-L pomeni pe Allah — Cel Măreț și Preaînalt. El a numit rugăciunea *„pomenire”* în cuvintele Sale:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَوٰةِ مِن يَوۡمِ ٱلۡجُمُعَةِ فَٱسۡعَوۡاْ إِلَىٰ ذِكۡرِ ٱللَّهِ﴾

*O, voi cei care credeți! Când se cheamă la rugăciune în ziua de vineri, grăbiți-vă către pomenirea lui Allah!*[22]
Coran 62:9

---

20 Sunan Abī Dāwūd (1888) și Sunan al-Tirmidhī (902), care a spus: „Bun și autentic”.

21 Coran, Ṭā Hā, 20:14.

22 Coran, al-Jumuʿah, 62:9.

Căci pomenirea lui Allah este sufletul, miezul și esența rugăciunii. Acesta este locul pomenirii în toate adorările, iar dintre oameni au cea mai mare răsplată în orice adorare cei care Îl pomenesc cel mai mult pe Allah în ea.

حدثنا زبَّان بن فائد، عن سهل بن معاذ ابن أنس الجهني، عن أبيه، عن رسول الله ﷺ أن رجلًا سأله فقال: أي الجهاد أعظم أجرًا يا رسول الله؟ فقال: أكثرهم لله تبارك وتعالى ذكرًا، قال: أي الصائمين أكثرهم أجرًا؟ قال: أكثرهم لله ذكرًا، ثم ذكر لنا الصلاة والزكاة والحج والصدقة كل ذلك رسول الله ﷺ يقول: أكثرهم لله ذكرًا، فقال أبو بكر لعمر: يا أبا حفص ذهب الذاكرون بكل خير، فقال رسول الله ﷺ: أجل

*Imamul Aḥmad și al-Ṭabarānī au relatat pe calea lui ʿAbd Allāh ibn Lahīʿah, care a spus: „Ne-a relatat Zabbān ibn Fāʾid, de la Sahl ibn Muʿādh ibn Anas al-Ǧuhanī, de la tatăl său, de la Trimisul lui Allah ﷺ, că un om l-a întrebat: «Care luptă pe calea lui Allah aduce cea mai mare răsplată, o, Trimis al lui Allah?» El a spus: «Cea a celor care Îl pomenesc cel mai mult pe Allah — Binecuvântat și Preaînalt». Omul a întrebat: «Care dintre cei ce postesc au cea mai mare răsplată?» El a spus: «Cei care Îl pomenesc cel mai mult pe Allah». Apoi ne-a pomenit rugăciunea, zakāt-ul, pelerinajul și milostenia, iar în toate acestea Trimisul lui Allah ﷺ spunea: «Cei care Îl pomenesc cel mai mult pe Allah». Abū Bakr i-a spus lui*

*ʿUmar: «O, Abū Ḥafṣ, cei care Îl pomenesc pe Allah au luat tot binele!» Trimisul lui Allah ﷺ a spus: «Da»”.*[23]

Al-Haythamī a spus: *„În lanțul său se află Zabbān ibn Fāʾid, care este slab, deși a fost socotit și demn de încredere; tot astfel este și Ibn Lahīʿah”.*[24]

قيل: يا رسول الله، أي الحاج أعظم أجرًا؟ قال: أكثرهم لله ذكرًا، قال: فأي المصلين أعظم أجرًا؟ قال: أكثرهم لله ذكرًا، قال: فأي الصائمين أعظم أجرًا؟ قال: أكثرهم لله ذكرًا، قال: فأي المجاهدين أعظم أجرًا؟ فقال: أكثرهم لله ذكرًا

*Însă hadithul are o relatare de sprijin în formă mursal, cu un lanț autentic, transmisă de Ibn al-Mubārak în al-Zuhd. El a spus: „M-a înștiințat Ḥaywah, care a spus: mi-a relatat Zuhrah ibn Maʿbad că l-a auzit pe Abū Saʿīd al-Maqburī spunând: «S-a întrebat: O, Trimis al lui Allah, care dintre pelerini are cea mai mare răsplată? El a spus: Cel care Îl pomenește cel mai mult pe Allah. S-a întrebat: Care dintre cei care se roagă are cea mai mare răsplată? El a spus: Cel care Îl pomenește cel mai mult pe Allah. S-a întrebat: Care dintre cei care postesc are cea mai mare răsplată? El a spus: Cel care Îl pomenește cel mai mult pe Allah. S-a întrebat: Care dintre cei care luptă pe calea lui Allah are cea mai mare răsplată? El a spus: Cel care Îl pomenește cel mai mult pe Allah». Zuhrah a spus: „Abū Saʿīd al-Maqburī m-a înștiințat că ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb i-a spus lui Abū Bakr: «Cei care Îl pomenesc pe Allah au luat tot binele!»”*[25]

23 Al-Musnad (15614) și al-Muʿjam al-kabīr de al-Ṭabarānī (vol. 20, nr. 407).

24 Majmaʿ al-zawāʾid (10/74).

أن النبي ﷺ سُئل: أي أهل المسجد خير؟ قال: أكثرهم لله ذكرًا عز وجل، قيل: أي أهل الجنازة خير؟ قال: أكثرهم ذكرًا لله عز وجل، قيل: فأي المجاهدين خير؟ قال: أكثرهم ذكرًا لله عز وجل، قيل: فأي الحجاج خير؟ قال: أكثرهم ذكرًا لله عز وجل، قيل: فأي العُوَّاد خير؟ قال: أكثرهم ذكرًا لله عز وجل

*Mai există o relatare de sprijin, menționată de Ibn al-Qayyim în al-Wābil al-ṣayyib. El a spus: „Ibn Abī al-Dunyā a menționat un hadith mursal: «Profetul ﷺ a fost întrebat: Care dintre oamenii moscheii sunt cei mai buni? El a spus: Cei care Îl pomenesc cel mai mult pe Allah — Cel Atotputernic și Măreț. S-a întrebat: Care dintre cei care participă la înmormântare sunt cei mai buni? El a spus: Cei care Îl pomenesc cel mai mult pe Allah — Cel Atotputernic și Măreț. S-a întrebat: Care dintre cei care luptă pe calea lui Allah sunt cei mai buni? El a spus: Cei care Îl pomenesc cel mai mult pe Allah — Cel Atotputernic și Măreț. S-a întrebat: Care dintre pelerini sunt cei mai buni? El a spus: Cei care Îl pomenesc cel mai mult pe Allah — Cel Atotputernic și Măreț. S-a întrebat: Care dintre cei care îi vizitează pe bolnavi sunt cei mai buni? El a spus: Cei care Îl pomenesc cel mai mult pe Allah — Cel Atotputernic și Măreț». Abū Bakr a spus: «Cei care Îl pomenesc pe Allah au luat tot binele!»”*[26]

Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el — a spus: *„Cei mai buni dintre cei care împlinesc o faptă sunt cei care Îl pomenesc cel*

25 Al-Zuhd (1429).

26 Al-Wābil al-ṣayyib, p. 152.

*mai mult pe Allah — Cel Atotputernic și Măreț — în acea faptă. Cei mai buni dintre cei care postesc sunt cei care Îl pomenesc cel mai mult pe Allah în postul lor. Cei mai buni dintre cei care dau milostenie sunt cei care Îl pomenesc cel mai mult pe Allah. Cei mai buni dintre pelerini sunt cei care Îl pomenesc cel mai mult pe Allah. Tot astfel este cu celelalte fapte".*[27]

Când cunoști acest lucru, străduiește-te să păstrezi pomenirea lui Allah în toate ascultările: în rugăciune, în post, în pelerinaj și în toate adorările tale. Răsplata ta în fiecare adorare este pe măsura pomenirii lui Allah în ea.

Pomenirea este una dintre cele mai însemnate ascultări și dintre cele mai mari adorări. Roadele ei pentru cei care o împlinesc sunt nenumărate. Printre cele mai însemnate se află faptul că este un mijloc binecuvântat pentru învierea inimii, îndreptarea sufletului și curățirea lăuntrului. Ea aduce inimii celui care Îl pomenește pe Allah bucurie, veselie și odihnă și îi dă liniște și împăcare. Allah Preaînaltul spune:

﴿ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَتَطۡمَئِنُّ قُلُوبُهُم بِذِكۡرِ ٱللَّهِۗ أَلَا بِذِكۡرِ ٱللَّهِ تَطۡمَئِنُّ ٱلۡقُلُوبُ﴾

*Cei care cred și ale căror inimi se liniștesc prin pomenirea lui Allah. Oare nu prin pomenirea lui Allah se liniștesc inimile?*[28]

Coran 13:28

Ea este vindecare pentru inimă, leac pentru boala ei și îndepărtare a împietririi sale. În inimi este o împietrire pe care numai pomenirea lui Allah Preaînaltul o topește. Un om a venit la al-Ḥasan al-Baṣrī — Allah să aibă milă de el — și i-a spus: *„O, Abū Saʿīd, mă plâng ție de împietrirea inimii mele".* El a răspuns:

27 Al-Wābil al-ṣayyib, p. 152.

28 Coran, al-Raʿd, 13:28.

*„Topește-o prin pomenire!”*[29]

Prin pomenirea lui Allah lucrurile se înlesnesc și greutățile se ușurează. Allah nu este pomenit în legătură cu un lucru greu fără ca acesta să devină ușor, cu ceva dificil fără să fie înlesnit, cu o trudă fără să fie ușurată, cu o strâmtorare fără să fie îndepărtată ori cu o suferință fără să fie risipită.

Allah să ne facă pe noi și pe voi dintre cei care Îl pomenesc și să ne ferească de calea celor nepăsători! El, Preaslăvitul, Aude rugile, în El se pune nădejdea, El ne este de ajuns și ce bun Ocrotitor este!

29 Menționat de Ibn al-Qayyim în al-Wābil al-ṣayyib, p. 142.

# 4 Pelerinajul și încrederea în Allah

Pelerinajul este o călătorie binecuvântată și un drum măreț către cel mai bun pământ și cele mai nobile locuri, ca răspuns la Allah, din dorința răsplății Sale și cu nădejdea de a dobândi marea Sa făgăduință, darul Său îmbelșugat și răsplata Sa bogată. Este o poartă largă spre îndepărtarea poverilor păcatelor, ștergerea faptelor rele, sporirea faptelor bune, iertarea greșelilor și eliberarea de Foc.

Cel care pleacă de acasă la pelerinaj pleacă sprijinindu-se pe Domnul său, încrezându-se în El și încredințându-I treburile sale. Numai de la El cere ajutor, izbândă și călăuzire, știind că toate lucrurile se petrec prin hotărârea și predestinarea Sa: ceea ce voiește El se întâmplă, iar ceea ce nu voiește nu se întâmplă; لا حول ولا قوة إلا بالله العلي العظيم — nu există putere și tărie decât prin Allah, Cel Preaînalt, Cel Măreț. Totodată, își ia proviziile și folosește mijloacele pentru a dobândi mila și răsplata lui Allah. Cugetă la cuvintele lui Allah — Cel Atotputernic și Măreț — din versetele despre pelerinaj:

﴿وَتَزَوَّدُواْ فَإِنَّ خَيۡرَ ٱلزَّادِ ٱلتَّقۡوَىٰ﴾

*Luați-vă provizii, căci cea mai bună provizie este evlavia!*[30]
Coran 2:197

Despre împrejurarea revelării acestui verset s-a relatat că unii oameni plecau la pelerinaj fără provizii, închipuindu-și că aceasta era adevărata încredere în Allah. Apoi ajungeau să depindă de oameni și să le ceară.

30 Coran, al-Baqarah, 2:197.

كان أهل اليمن يحجون ولا يتزودون، ويقولون: نحن المتوكلون، فإذا قدموا مكة سألوا الناس، فأنزل الله تعالى

*Al-Bukhārī a relatat în Ṣaḥīḥ de la ʿAbd Allāh ibn ʿAbbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — că a spus: „Oamenii din Yemen făceau pelerinajul fără să-și ia provizii și spuneau: «Noi suntem cei care se încred în Allah». Când ajungeau la Makkah, cereau de la oameni. Atunci Allah Preaînaltul a revelat:*

﴿وَتَزَوَّدُواْ فَإِنَّ خَيۡرَ ٱلزَّادِ ٱلتَّقۡوَىٰ﴾

*«Luați-vă provizii, căci cea mai bună provizie este evlavia!»”*[31]

Coran 2:197

Ibn Abī al-Dunyā a relatat în al-Tawakkul de la Muʿāwiyah ibn Qurrah că a spus: *„ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb a întâlnit niște oameni din Yemen și i-a întrebat: «Cine sunteți?» Ei au răspuns: «Noi suntem cei care se încred în Allah». El a spus: «Mai degrabă sunteți cei care se lasă în seama altora! Cel care se încrede în Allah este acela care pune sămânța în pământ și se încrede în Allah — Cel Atotputernic și Măreț»”*.[32]

Adevărata încredere în Allah este o faptă a inimii și o formă a robiei sale față de El: sprijinirea pe El, încrederea în El, căutarea adăpostului la El, încredințarea treburilor și mulțumirea față de ceea ce hotărăște. Robul știe că Allah îi este de ajuns și alege bine pentru el atunci când Îi încredințează treburile, folosind totodată mijloacele poruncite și străduindu-se să le dobândească. Aceasta este adevărata încredere: sprijinirea numai pe Allah, fără asociat, împreună cu folosirea mijloacelor poruncite.

În această privință însemnată, oamenii sunt de trei feluri: două extreme și o cale de mijloc. O extremă renunță la mijloace, pretinzând că păstrează încrederea în Allah. Cealaltă renunță la

31 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī (1523).

32 Al-Tawakkul (10).

încrederea în Allah, păstrând mijloacele. Cei de pe calea de mijloc știu că adevărata încredere nu se împlinește fără folosirea mijloacelor și se încred în Allah chiar în folosirea lor. Acestea sunt două temeiuri indispensabile pentru împlinirea încrederii în El.
Cele două mari temeiuri au fost reunite în multe texte, precum cuvintele Lui Preaînaltul:

﴿فَٱعۡبُدۡهُ وَتَوَكَّلۡ عَلَيۡهِ﴾

*Adoră-L și încrede-te în El![33]*
Coran 11:123

Și cuvintele Sale:

﴿إِيَّاكَ نَعۡبُدُ وَإِيَّاكَ نَسۡتَعِينُ﴾

*Numai pe Tine Te adorăm și numai de la Tine cerem ajutor.*
Coran 1:5

Și în alte versete asemănătoare.
Muslim a relatat în Ṣaḥīḥ de la Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el — că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

المؤمن القوي خير وأحب إلى الله من المؤمن الضعيف، وفي كل خير، احرص على ما ينفعك واستعن بالله ولا تعجز

*Credinciosul puternic este mai bun și mai iubit de Allah decât credinciosul slab, iar în fiecare este bine. Străduiește-te pentru ceea ce îți este de folos, cere-I ajutor lui Allah și nu te lăsa neputinței![34]*

33 Coran, Hūd, 11:123.
34 Ṣaḥīḥ Muslim (2664).

Cuvintele احرص على ما ينفعك — *„Străduiește-te pentru ceea ce îți este de folos”* poruncesc folosirea tuturor mijloacelor religioase și lumești; mai mult, poruncesc râvna și strădania în aceasta, prin intenție, hotărâre și faptă. Iar واستعن بالله — *„cere-I ajutor lui Allah”* cuprinde credința în hotărârea și predestinarea lui Allah și porunca de a te încrede în El, de a te sprijini pe El și de a avea încredere în El — Preaslăvitul.

قال رجل: يا رسول الله، أعقلها وأتوكل أو أطلقها وأتوكل؟ فقال له: اعقلها وتوكل

*Al-Tirmidhī a relatat de la Anas ibn Mālik — Allah să fie mulțumit de el — că a spus: „Un om a întrebat: «O, Trimis al lui Allah, îmi leg cămila și mă încred în Allah sau o las liberă și mă încred în El?» El i-a răspuns: «Leag-o și încrede-te în Allah!»”[35] Astfel, Profetul ﷺ l-a îndrumat să reunească cele două lucruri: folosirea mijloacelor și sprijinirea pe Allah — Cel Atotputernic și Măreț.*

Al-Tirmidhī a relatat, de asemenea, de la ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb — Allah să fie mulțumit de el — că Profetul ﷺ a spus:

لو أنكم توكلون على الله حق توكله لرزقكم كما يرزق الطير تغدو خماصا وتروح بطانا

*Dacă v-ați încrede în Allah așa cum se cuvine să vă încredeți în El, v-ar da cele de trebuință așa cum le dă păsărilor: ele pleacă dimineața cu burțile goale și se întorc seara sătule.[36]*

35 Sunan al-Tirmidhī (2517).

36 Sunan al-Tirmidhī (2344). Al-Albānī l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ al-jāmiʿ (5254).

A pomenit, așadar, ambele lucruri: plecarea păsărilor dis-de-dimineață este o străduință pentru căutarea hranei și o râvnă pentru dobândirea ei.

Imamul Aḥmad — Allah să aibă milă de el — a fost întrebat: *„Ce spui despre un om care stă în casa ori în moscheea sa și spune: «Nu fac nimic până nu-mi vine hrana»?”* Aḥmad a răspuns: *„Acesta este un om care nu cunoaște știința. Oare n-a auzit cuvintele Profetului* ﷺ: إن الله جعل رزقي تحت ظل رمحي *— «Allah mi-a așezat mijlocul de trai sub umbra suliței mele»? Și, pomenind păsările, a spus:* تغدو خماصًا وتروح بطانًا *— «Pleacă dimineața cu burțile goale și se întorc seara sătule»”*.[37]

Se înțelege de aici că încrederea în Allah trebuie să reunească cele două lucruri: folosirea mijloacelor și sprijinirea pe Allah — Cel Atotputernic și Măreț. Cel care renunță la mijloace și pretinde că se încrede în Allah este, în realitate, unul care se lasă în seama altora și se amăgește. Fapta sa nu este decât neputință, neglijență și irosire. Așa ar fi dacă cineva ar spune: *„Dacă mi-a fost predestinat să dobândesc știință, o voi dobândi, fie că mă străduiesc, fie că nu”*; ori: *„Dacă mi-au fost predestinați copii, îi voi avea, fie că mă căsătoresc, fie că nu”*. La fel este cel care nădăjduiește fructe ori recoltă fără arat, semănat și udat și cel care își lasă familia și copiii fără întreținere și hrană, fără să se străduiască pentru ele, invocând predestinarea. Toate acestea sunt irosire, neglijență, nepăsare și lăsare în seama altora.

Ibn Qudāmah — Allah să aibă milă de el — a spus: *„Unii oameni își închipuie că încrederea în Allah înseamnă să nu mai lucrezi cu trupul pentru câștig, să nu mai plănuiești cu inima și să cazi la pământ asemenea unei cârpe ori unei bucăți de carne pe un suport. Aceasta este închipuirea neștiutorilor, căci un asemenea lucru este interzis de Legea religioasă”*.[38]

Cât despre cel care folosește mijloacele privind numai la ele și sprijinindu-se pe ele, uitând de Cel care le face să producă efecte

37 Menționat de Ibn Qudāmah în Mukhtaṣar minhāj al-qāṣidīn, p. 95.

38 Mukhtaṣar minhāj al-qāṣidīn, p. 361.

și întorcându-se de la El, încrederea sa este neputință și lipsire de ajutor, iar sfârșitul său este pierdere și lipsire. De aceea, unii învățați au spus: *„Îndreptarea încrederii către mijloace este o asociere care atinge afirmarea unicității lui Allah; negarea faptului că mijloacele sunt mijloace este o lipsă a rațiunii; iar întoarcerea cu totul de la mijloace este o atingere adusă Legii religioase. Încrederea și nădejdea sunt un înțeles alcătuit din ceea ce cer afirmarea unicității lui Allah, rațiunea și Legea religioasă”.*

Încrederea în Allah îl însoțește pe credinciosul sincer în toate treburile sale religioase și lumești: îl însoțește în rugăciune, în post, în pelerinaj, în bunătate și în celelalte lucruri ale religiei sale, precum și în dobândirea mijloacelor de trai, în căutarea celor îngăduite și în celelalte treburi lumești.

Încrederea în Allah este temeiul tuturor treptelor religiei. Poziția ei față de acestea este asemenea poziției trupului față de cap: așa cum capul nu se susține decât prin trup, tot astfel credința, treptele și faptele sale nu se susțin decât pe sprijinul încrederii în Allah.

Allah să ne facă dintre cei care se încred în El cu adevărat și dintre cei care se sprijină pe El cu certitudine și sinceritate! El ne este de ajuns și ce bun Ocrotitor este!

# 5 Pelerinajul și pocăința

Pelerinajul este o poartă binecuvântată către pocăință, întoarcere la Allah, ieșire din păcate și eliberare de Foc.
Al-Bukhārī și Muslim au relatat în cele două Ṣaḥīḥ de la Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el — că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

من حج ولم يرفث ولم يفسق رجع كيوم ولدته أمه

*Cine face pelerinajul fără să rostească vorbe ori să săvârșească fapte desfrânate și fără să păcătuiască se întoarce asemenea zilei în care l-a născut mama sa.*[39]

Muslim a relatat în Ṣaḥīḥ că Profetul ﷺ i-a spus lui ʿAmr ibn al-ʿĀṣ — Allah să fie mulțumit de el — când acesta a îmbrățișat Islamul:

أما علمت أن الإسلام يهدم ما كان قبله، وأن الهجرة تهدم ما كان قبلها، وأن الحج يهدم ما كان قبله

*Oare nu știai că Islamul șterge ceea ce a fost înaintea sa, că emigrarea șterge ceea ce a fost înaintea sa și că pelerinajul șterge ceea ce a fost înaintea sa?*[40]

39 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī (1820) și Ṣaḥīḥ Muslim (1350).
40 Ṣaḥīḥ Muslim (121).

Muslim a relatat de la Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el — că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

العمرة إلى العمرة كفارة لما بينهما والحج المبرور ليس له جزاء إلا الجنة

*O ʿumrah până la următoarea ʿumrah este ispășire pentru ceea ce se află între ele, iar pelerinajul primit nu are altă răsplată decât Paradisul.*[41]

Muslim a relatat în Ṣaḥīḥ de la ʿĀʾishah — Allah să fie mulțumit de ea — că Profetul ﷺ a spus:

ما من يوم أكثر من أن يعتق الله فيه عبدا من النار من يوم عرفة وأنه ليدنو ثم يباهي بهم الملائكة، فيقول: ما أراد هؤلاء

*Nu este nicio zi în care Allah să elibereze mai mulți robi de Foc decât ziua de ʿArafah. El Se apropie, apoi Se mândrește cu ei înaintea îngerilor și spune: „Ce au dorit aceștia?”*[42]

Al-Nasāʾī a relatat de la ʿAbd Allāh ibn ʿAbbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — că Profetul ﷺ a spus:

41 Ṣaḥīḥ Muslim (1349).

42 Ṣaḥīḥ Muslim (1348).

تابعوا بين الحج والعمرة، فإنهما ينفيان الذنوب كما ينفي الكير خبث الحديد

*Împliniți în mod repetat pelerinajul ḥajj și ʿumrah, căci ele îndepărtează păcatele așa cum foalele îndepărtează zgura fierului.*[43]

Aceste hadithuri arată măreția pelerinajului și faptul că el este o poartă mare către îndepărtarea poverilor păcatelor, iertarea greșelilor și a păcatelor și eliberarea de Foc.
Musulmanul este dator să se grăbească spre pocăința către Allah — Cel Atotputernic și Măreț — pentru a dobândi izbânda, răsplata îmbelșugată și marile câștiguri. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَتُوبُوٓاْ إِلَى ٱللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ ٱلْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾

*Întoarceți-vă cu pocăință cu toții la Allah, o, credincioșilor, ca să izbândiți!*[44]
Coran 24:31

El, Preaslăvitul, spune:

43 Sunan al-Nasāʾī (5/115). Al-Albānī — Allah să aibă milă de el — l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ al-jāmiʿ (2901).

44 Coran, al-Nūr, 24:31.

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ تُوبُوٓاْ إِلَى ٱللَّهِ تَوۡبَةٗ نَّصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمۡ أَن يُكَفِّرَ عَنكُمۡ سَيِّـَٔاتِكُمۡ وَيُدۡخِلَكُمۡ جَنَّٰتٖ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ﴾

*O, voi cei care credeți! Întoarceți-vă la Allah cu o pocăință sinceră! Domnul vostru vă va șterge faptele rele și vă va face să intrați în grădini pe sub care curg râuri.*[45]

Coran 66:8

Și spune:

﴿إِلَّا مَن تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ عَمَلٗا صَٰلِحٗا فَأُوْلَٰٓئِكَ يُبَدِّلُ ٱللَّهُ سَيِّـَٔاتِهِمۡ حَسَنَٰتٖۗ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورٗا رَّحِيمٗا﴾

*În afară de cel care se pocăiește, crede și împlinește o faptă bună: acelora Allah le preschimbă faptele rele în fapte bune. Allah este Iertător, Îndurător.*[46]

Coran 25:70

45 Coran, al-Taḥrīm, 66:8.

46 Coran, al-Furqān, 25:70.

Pocăința este una dintre cele mai nobile și mai însemnate fapte, dintre cele mai iubite și mai cinstite înaintea lui Allah. Cei care se pocăiesc au la El o iubire aparte. Allah Preaînaltul spune:

﴿إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلتَّوَّٰبِينَ وَيُحِبُّ ٱلْمُتَطَهِّرِينَ﴾

*Allah îi iubește pe cei care se pocăiesc și îi iubește pe cei care se curățesc.*[47]

Coran 2:222

Mai mult, El — Preaslăvitul — Se bucură de pocăința celor care se întorc la El, deși El este Cel fără nevoie de nimeni, Cel vrednic de laudă.

لله أفرح بتوبة عبده من أحدكم سقط على بعيره وقد أضله في أرض فلاة

لله أشد فرحًا بتوبة عبده حين يتوب إليه من أحدكم كان على راحلته بأرض فلاة فانفلتت منه وعليها طعامه وشرابه فأيس منها، فأتى شجرة فاضطجع في ظلها قد أيس من راحلته، فبينما هو كذلك إذ هو بها قائمة عنده، فأخذ بخطامها ثم قال من شدة الفرح: اللهم أنت عبدي وأنا ربك، أخطأ من شدة الفرح

47 Coran, al-Baqarah, 2:222.

*În cele două Ṣaḥīḥ, Anas ibn Mālik — Allah să fie mulțumit de el — spune că Trimisul lui Allah ﷺ a spus: „Allah Se bucură de pocăința robului Său mai mult decât unul dintre voi care își găsește cămila după ce a pierdut-o într-un ținut pustiu". Într-o relatare a lui Muslim: „Allah Se bucură de pocăința robului Său, când acesta se întoarce la El, mai mult decât unul dintre voi care se afla cu animalul său de călărie într-un ținut pustiu, iar acesta i-a scăpat, ducându-i hrana și apa. Deznădăjduind că-l va mai găsi, omul a venit la un copac și s-a culcat la umbra lui, lipsit de nădejde în privința animalului său. Pe când se afla așa, iată că animalul stătea lângă el. L-a apucat de căpăstru și apoi, de bucurie, a spus: «O, Allah, Tu ești robul meu și eu sunt domnul Tău!» A greșit din pricina bucuriei prea mari".*[48]

Să se știe că poarta pocăinței rămâne deschisă, oricât de gravă ar fi fărădelegea și oricât de mare ar fi păcatul. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَهُوَ ٱلَّذِى يَقْبَلُ ٱلتَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِۦ وَيَعْفُواْ عَنِ ٱلسَّيِّـَٔاتِ﴾

*El este Cel care primește pocăința robilor Săi și iartă faptele rele.*[49]
Coran 42:25

48 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī (6309) și Ṣaḥīḥ Muslim (2747).
49 Coran, al-Shūrā, 42:25.

El, Preaslăvitul, spune:

﴿وَمَن يَعْمَلْ سُوٓءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُۥ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ ٱللَّهَ يَجِدِ ٱللَّهَ غَفُورًا رَّحِيمًا﴾

*Cine săvârșește un rău ori se nedreptățește pe sine, apoi Îi cere iertare lui Allah, Îl va găsi pe Allah Iertător, Îndurător.*[50]

Coran 4:110

Și Preaînaltul spune:

﴿قُلْ يَٰعِبَادِىَ ٱلَّذِينَ أَسْرَفُوا۟ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا۟ مِن رَّحْمَةِ ٱللَّهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ يَغْفِرُ ٱلذُّنُوبَ جَمِيعًا ۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ﴾

*Spune: „O, robii Mei care ați întrecut măsura împotriva voastră! Nu deznădăjduiți de mila lui Allah! Allah iartă toate păcatele. El este Iertătorul, Îndurătorul”.*[51]

Coran 39:53

50 Coran, al-Nisāʾ, 4:110.

51 Coran, al-Zumar, 39:53.

Mai mult, El — Cel Măreț și Preaînalt — spune despre ipocriți:

﴿إِنَّ ٱلْمُنَٰفِقِينَ فِى ٱلدَّرْكِ ٱلْأَسْفَلِ مِنَ ٱلنَّارِ وَلَن تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا إِلَّا ٱلَّذِينَ تَابُوا۟ وَأَصْلَحُوا۟﴾

*Ipocriții vor fi în treapta cea mai de jos a Focului și nu vei găsi pentru ei niciun ajutor, în afară de cei care se pocăiesc și se îndreaptă.*[52]

Coran 4:145–146

Despre creștini spune:

﴿لَّقَدْ كَفَرَ ٱلَّذِينَ قَالُوٓا۟ إِنَّ ٱللَّهَ ثَالِثُ ثَلَٰثَةٍ ۘ وَمَا مِنْ إِلَٰهٍ إِلَّآ إِلَٰهٌ وَٰحِدٌ ۚ وَإِن لَّمْ يَنتَهُوا۟ عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۚ أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى ٱللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُۥ ۚ وَٱللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾

*Au fost necredincioși cei care au spus: „Allah este al treilea din trei”, deși nu este altă divinitate în afară de o singură Divinitate. Dacă nu încetează ceea ce spun, pe cei necredincioși dintre ei îi va atinge o pedeapsă dureroasă. Oare nu se întorc la Allah cu pocăință și nu-I cer iertare? Allah este Iertător, Îndurător.*[53]

Coran 5:73–74

52 Coran, al-Nisāʾ, 4:145–146.

53 Coran, al-Māʾidah, 5:73–74.

Iar despre oamenii șanțurilor, care au săpat șanțurile ca să-i chinuiască pe credincioși și să-i abată de la religia lor, spune:

﴿إِنَّ ٱلَّذِينَ فَتَنُواْ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ وَٱلۡمُؤۡمِنَٰتِ ثُمَّ لَمۡ يَتُوبُواْ فَلَهُمۡ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمۡ عَذَابُ ٱلۡحَرِيقِ﴾

*Cei care i-au chinuit pe credincioși și pe credincioase, apoi nu s-au pocăit, vor avea parte de chinul Gheenei și de chinul arderii.*[54]

Coran 85:10

Al-Ḥasan al-Baṣrī — Allah să aibă milă de el — a spus: *„Priviți această generozitate și dărnicie! Ei i-au ucis pe apropiații lui Allah, iar El îi cheamă la pocăință și iertare”.*[55]

De aceea, nimănui nu-i este îngăduit să-i facă pe oameni să deznădăjduiască de mila lui Allah, oricât de mari, de multe și de felurite ar fi păcatele lor, după cum nu-i este îngăduit nici să-i încurajeze la neascultare și la săvârșirea păcatelor.

Ibn ʿAbbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — a spus: *„Cine, după aceasta, îi face pe robii lui Allah să piardă nădejdea în pocăință a tăgăduit Cartea lui Allah — Cel Atotputernic și Măreț”.*[56] Robul trebuie să se grăbească spre pocăință și spre împlinirea ei înainte să fie prea târziu. Profetul ﷺ a spus:

إن الله عز وجل يقبل توبة العبد ما لم يغرغر

*Allah — Cel Atotputernic și Măreț — primește pocăința robului câtă vreme acesta nu a ajuns în agonia morții.*[57]

Relatat de al-Tirmidhī.

54 Coran, al-Burūj, 85:10.

55 Menționat de Ibn Kathīr în comentariul său (8/393).

56 Menționat de Ibn Kathīr în comentariul său (7/99).

57 Sunan al-Tirmidhī (3537). Al-Albānī — Allah să aibă milă de el — l-a socotit bun în Ṣaḥīḥ al-jāmiʿ (1903).

El ﷺ a spus, de asemenea:

من تاب قبل أن تطلع الشمس من مغربها تاب الله عليه

*Cine se pocăiește înainte ca soarele să răsară de la apus va avea pocăința primită de Allah.*[58]

Relatat de Muslim.

Robul este dator, de asemenea, să se pocăiască de orice păcat și să împlinească toate condițiile pocăinței, pentru ca ea să fie primită.

Imamul al-Nawawī — Allah să aibă milă de el — a spus în marea sa carte Riyāḍ al-ṣāliḥīn: „Învățații au spus că pocăința se face de orice păcat. Dacă neascultarea este între rob și Allah Preaînaltul și nu ține de dreptul unui om, ea are trei condiții:

1. Să înceteze păcatul.
2. Să regrete săvârșirea lui.
3. Să hotărască să nu se mai întoarcă niciodată la el.

Dacă lipsește una dintre cele trei, pocăința nu este valabilă. Dacă neascultarea ține de un om, condițiile sunt patru: cele trei de mai sus și eliberarea de dreptul celui păgubit. Dacă este vorba despre bani ori ceva asemănător, să-i înapoieze. Dacă este vorba despre pedeapsa pentru acuzația de adulter ori ceva asemănător, să se pună la dispoziția celui îndreptățit să o ceară sau să-i ceară iertarea. Dacă este vorba despre bârfă, să-i ceară dezlegare. Este dator să se pocăiască de toate păcatele. Dacă se pocăiește de unele dintre ele, potrivit celor care urmează adevărul, pocăința sa de acel păcat este valabilă, iar celelalte îi rămân”.[59]

Îl rugăm pe Allah să le dăruiască tuturor pocăință sinceră, să primească pocăința noastră, să ne spele păcatele și să ne răspundă rugii. El Aude și Răspunde.

58 Ṣaḥīḥ Muslim (2703).

59 Riyāḍ al-ṣāliḥīn, p. 7.

# 6 Îmbrăcămintea de iḥrām și amintirea giulgiului

Învățămintele și foloasele pelerinajului sunt nenumărate. Câte lecții folositoare și îndemnuri mișcătoare nu cuprinde! Unul dintre acestea este că, atunci când musulmanul ajunge la mīqāt-ul stabilit de Trimisul lui Allah ﷺ pentru intrarea în iḥrām, își dezbracă hainele și îmbracă un izār pe partea de jos a trupului și un ridā' pe partea de sus, lăsând capul descoperit. În această îmbrăcăminte, pelerinii sunt egali: nu este deosebire între bogat și sărac, între conducător și supus. Egalitatea lor în această îmbrăcăminte le amintește că toți vor fi egali în giulgiurile de după moarte. Toți vor fi dezbrăcați de hainele lor și înveliți în pânze albe, fără deosebire între bogat și sărac.
Imamul Aḥmad a relatat în Musnad de la Samurah ibn Jundub — Allah să fie mulțumit de el — că Profetul ﷺ a spus:

البسوا الثياب البيض، فإنها أطهر وأطيب، وكفنوا فيها موتاكم

*Purtați haine albe, căci sunt mai curate și mai bune, și înveliți-i în ele pe morții voștri!*[60]

60 Al-Musnad (20154).

أن رسول الله ﷺ كُفِّن في ثلاثة أثواب يمانية بيض
سَحُولية من كُرْسُف، ليس فيهن قميص ولا عمامة

*Când a murit căpetenia fiilor lui Ādam ﷺ, a fost învelit în trei pânze albe de bumbac, fără cămașă și fără turban. Al-Bukhārī și Muslim au relatat de la ʿĀ'ishah — Allah să fie mulțumit de ea — că Trimisul lui Allah ﷺ a fost învelit în trei pânze albe yemenite, de la Saḥūl, din bumbac, fără cămașă și fără turban.*[61]

Aceasta este starea oricui moare: este spălat, dezbrăcat de haine și învelit în pânze albe, apoi se împlinește rugăciunea pentru el și este așezat în mormânt.

Când pelerinul își dezbracă hainele la mīqāt și îmbracă iḥrām-ul, își amintește de această stare și îi vine în minte acest sfârșit. Își amintește de moarte, prin care se încheie viața lumească și începe Viața de Apoi.

Cât de însemnat și de folositor este pentru rob să-și amintească de plecare, de despărțirea de tovarăș și de prieten și de faptul că din averea sa nu va avea decât giulgiurile — adică aceasta va fi partea averii sale care îl însoțește în mormânt —, iar apoi și ele se vor destrăma! Poetul spune:

نصيبك مما تجمع الدهر كله
رداءان تلوى فيهما وحنوط

*Partea ta din tot ce aduni o viață întreagă*
*Sunt două pânze în care ești învelit și miresmele pentru mort.*

61 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī (1264) și Ṣaḥīḥ Muslim (941).

Altul spune:

هي القناعة لا تبغي بها بدلا
فيها النعيم وفيها راحة البدن

انظر لمن ملك الدنيا بأجمعها
هل راح منها بغير القطن والكفن

*Mulțumirea cu puțin să n-o schimbi pe altceva:*
*În ea sunt tihna și odihna trupului.*
*Privește-l pe cel care a stăpânit întreaga lume:*
*A plecat din ea cu altceva decât bumbacul și giulgiul?*[62]

Într-un hadith autentic, Profetul ﷺ a spus:

أكثروا ذكر هاذم اللذات

*Pomeniți mult pe cea care curmă desfătările!*[63]

Adică moartea. De la Ibn Masʿūd — Allah să fie mulțumit de el — s-a transmis: *„Moartea este de ajuns ca îndemn”.*

Cel care își amintește de moarte se îndreaptă spre Viața de Apoi, iar această lume nu mai este cea mai mare preocupare a sa, nici limita cunoașterii sale. Pomenirea morții oprește de la păcate, înmoaie inima împietrită, îndepărtează bucuria excesivă pentru lume și ușurează nenorocirile ei.

62 Vezi versurile în al-Tadhkirah de al-Qurṭubī (1/28).

63 Sunan al-Tirmidhī (2307). Al-Albānī — Allah să aibă milă de el — l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ al-jāmiʿ (1210).

Giulgiul care intră cu omul în mormânt nu-i este de folos cu nimic și va ajunge să se destrame, deși este singurul lucru din această lume care îl însoțește în mormânt. Ceea ce îi este de folos acolo este fapta sa bună. În cele două Ṣaḥīḥ s-a transmis de la Anas ibn Mālik — Allah să fie mulțumit de el — că Profetul ﷺ a spus:

يتبع الميت ثلاثة، فيرجع اثنان ويبقى واحد: يتبع أهله
وماله وعمله، فيرجع أهله وماله، ويبقى عمله

*Pe mort îl urmează trei, dintre care doi se întorc și unul rămâne: îl urmează familia, averea și faptele sale; familia și averea se întorc, iar faptele rămân.*[64]

Se știe că omul are nevoie de o familie cu care să-și țină de urât și de avere din care să trăiască. Însă acestea îl vor părăsi, iar el le va părăsi inevitabil. Fericit este cel care ia din ele ceea ce îl ajută la bine și la ascultare. Cel a cărui familie și avere îl abat de la Allah este în pierdere, după cum au spus beduinii:

﴿شَغَلَتْنَآ أَمْوَٰلُنَا وَأَهْلُونَا فَٱسْتَغْفِرْ لَنَا﴾

*Averile și familiile noastre ne-au ținut ocupați; cere, așadar, iertare pentru noi![65]*

Coran 48:11

64 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī (6514) și Ṣaḥīḥ Muslim (2960). Pentru explicarea acestui hadith, vezi tratatul lui al-Ḥāfiẓ Ibn Rajab publicat cu titlul Juzʾ fīhi al-kalām ʿalā ḥadīth yatbaʿu al-mayyita thalāth.

65 Coran, al-Fatḥ, 48:11.

Allah Preaînaltul spune:

﴿لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَٰلُكُمْ وَلَآ أَوْلَٰدُكُمْ عَن ذِكْرِ ٱللَّهِ ۚ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْخَٰسِرُونَ﴾

*Să nu vă abată averile și copiii voștri de la pomenirea lui Allah! Cei care fac aceasta sunt cei aflați în pierdere.*[66]

Coran 63:9

Cel care moare nu mai trage folos din familia și averea sa decât prin rugile și cererile de iertare ale familiei pentru el și prin ceea ce a trimis înainte din averea sa. Allah Preaînaltul spune:

﴿يَوْمَ لَا يَنفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ إِلَّا مَنْ أَتَى ٱللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ﴾

*În ziua în care nu vor fi de folos nici averea, nici copiii, în afară de cel care vine la Allah cu o inimă sănătoasă.*[67]

Coran 26:88–89

Și spune:

﴿وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فُرَٰدَىٰ كَمَا خَلَقْنَٰكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرَكْتُم مَّا خَوَّلْنَٰكُمْ وَرَآءَ ظُهُورِكُمْ﴾

*Ați venit la Noi singuri, așa cum v-am creat întâia oară, și ați lăsat în urma voastră ceea ce v-am dăruit.*[68]

Coran 6:94

66 Coran, al-Munāfiqūn, 63:9.
67 Coran, al-Shuʿarāʾ, 26:88–89.
68 Coran, al-Anʿām, 6:94.

Omul lasă în urma sa toată averea și familia pe care le-a avut și nu trage folos din ele decât printr-o rugă a familiei ori printr-o cheltuială pe care a trimis-o înainte din averea sa. În Ṣaḥīḥ Muslim, Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el — relatează că Profetul ﷺ a spus:

إذا مات الإنسان انقطع عمله إلا من ثلاث: إلا من صدقة جارية، أو ولد صالح يدعو له، أو علم ينتفع به

*Când omul moare, faptele sale încetează, în afară de trei: o milostenie cu folos neîntrerupt, un copil drept care se roagă pentru el ori o știință din care se trage folos.*[69]

Familia poate să se roage pentru el ori poate să nu se roage. Din averea pe care o stăpânea nu-i folosește în mormânt decât ceea ce a trimis înainte. Aceasta îl așteaptă și face parte din faptele care îl însoțesc în mormânt. Restul averii, puțină sau multă, este a moștenitorilor săi, nu a lui; el nu a fost decât asemenea unui paznic și păstrător al ei.
În Ṣaḥīḥ Muslim, Profetul ﷺ spune:

يقول ابن آدم: مالي مالي، وهل لك يا ابن آدم من مالك إلا ما أكلت فأفنيت، أو لبست فأبليت، أو تصدقت فأمضيت

*Fiul lui Ādam spune: „Averea mea, averea mea!" Dar, fiu al lui Ādam, ce ai din averea ta, în afară de ceea ce ai mâncat și ai mistuit, de ceea ce ai îmbrăcat și ai uzat ori de ceea ce ai dat milostenie și ai trimis înainte?*[70]

69 Ṣaḥīḥ Muslim (1631).
70 Ṣaḥīḥ Muslim (2958).

أيكم مال وارثه أحب إليه من ماله؟ قالوا: ما منا أحد إلا ماله أحب إليه، قال: فإن ماله ما قدَّم ومال وارثه ما أخَّر

*În Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, Profetul ﷺ spune: „Cine dintre voi iubește averea moștenitorului său mai mult decât propria avere?" Ei au spus: „Nu este nimeni dintre noi care să nu-și iubească mai mult propria avere". El a spus: „Averea sa este ceea ce a trimis înainte, iar averea moștenitorului său este ceea ce a lăsat în urmă".*[71]

Allah Preaînaltul spune:

﴿مَن كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُۥ ۖ وَمَنْ عَمِلَ صَٰلِحًا فَلِأَنفُسِهِمْ يَمْهَدُونَ﴾

*Cine nu crede va purta necredința sa, iar cei care împlinesc fapte bune își pregătesc lor înșiși un așternut.*[72]

Coran 30:44

Unii dintre înaintași au spus: *„Adică în mormânt"*. Fapta bună îi devine omului așternut în mormânt, unde nu are din bunurile lumii nici pat, nici pernă, nici culcuș. Oricine făptuiește își așterne și își pune sub cap faptele, fie bune, fie rele.[73]

71 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī (6442).

72 Coran, al-Rūm, 30:44.

73 Vezi tratatul lui Ibn Rajab Juzʾ fīhi al-kalām ʿalā ḥadīth yatbaʿu al-mayyita thalāth, p. 40.

Într-un hadith, Profetul ﷺ a spus:

قال لي جبريل: يا محمد عش ما شئت فإنك ميت،
وأحبب من شئت فإنك مفارقه، واعمل ما شئت
فإنك ملاقيه

*Jibrīl mi-a spus: „O, Muḥammad, trăiește cât voiești, căci vei muri; iubește pe cine voiești, căci te vei despărți de el; și fă ceea ce voiești, căci îți vei întâlni fapta!”*[74]

Îl rugăm pe Allah să ne îndrepte tuturor treburile, să ne dăruiască un sfârșit bun și izbânda de a împlini ceea ce El iubește și primește cu mulțumire.

74 Relatat de al-Ṭayālisī (1862) și al-Ḥākim (4/325). Al-Albānī l-a socotit bun în Ṣaḥīḥ al-jāmiʿ (4355).

# 7 Pelerinajul și locul învățaților

Printre lecțiile minunate care i se arată oricărui om cu discernământ la pelerinaj se află locul învățaților, înălțimea rangului și măreția poziției lor. Îi vezi pe pelerini întrebând despre ei, căutând locurile în care se află, dorind să învețe de la ei și adresându-le întrebări despre pelerinaj și despre alte lucruri. Se bucură să le audă răspunsurile, îndrumările și sfaturile.
Nu există îndoială asupra rangului înalt al învățaților. Ei sunt căpetenii în bine, ale căror urme sunt urmate, ale căror fapte sunt luate drept model și la a căror judecată se revine. Îngerii își întind aripile pentru ei, mulțumiți de ceea ce fac. Toate cele vii și neînsuflețite, până și peștii din apă, cer iertare pentru ei. Știința lor i-a înălțat la rangurile celor buni și la treptele celor evlavioși și drepți. Prin ea li s-au înălțat poziția și locul și le-au crescut însemnătatea și rangul. Allah Preaînaltul spune:

﴿يَرْفَعِ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مِنكُمْ وَٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلْعِلْمَ دَرَجَٰتٍ﴾

*Allah îi va înălța în trepte pe cei care cred dintre voi și pe cei cărora li s-a dat știința.*[75]

Coran 58:11

75 Coran, al-Mujādilah, 58:11.

Și spune:

﴿قُلْ هَلْ يَسْتَوِي ٱلَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَٱلَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾

*Spune: „Oare sunt egali cei care știu și cei care nu știu?”*[76]
Coran 39:9

Prin frumoasa lor sfătuire, buna lor îndrumare și lămurirea lor deplină, oamenii cunosc ceea ce este îngăduit și ceea ce este interzis, călăuzirea și rătăcirea, adevărul și falsitatea. Vorbind despre locul învățaților, marele învățat, imamul Abū Bakr al-Ājurrī — Allah să aibă milă de el — a spus:

*„Allah i-a ales mai presus de ceilalți credincioși, în orice timp și în orice vreme. I-a înălțat prin știință și i-a împodobit cu îngăduință. Prin ei se cunoaște ceea ce este îngăduit și ceea ce este interzis, adevărul și falsitatea, ceea ce dăunează și ceea ce folosește, ceea ce este frumos și ceea ce este urât. Meritul lor este mare și însemnătatea lor este deosebită. Sunt moștenitorii profeților și bucuria ochilor apropiaților lui Allah. Peștii mărilor cer iertare pentru ei, îngerii își pleacă aripile înaintea lor, iar în Ziua Învierii, învățații vor mijloci după profeți. Adunările lor dau înțelepciune, iar faptele lor îi țin în frâu pe cei nepăsători. Sunt mai buni decât cei care se dedică adorării și au rang mai înalt decât asceții. Viața lor este un câștig, iar moartea lor este o nenorocire. Îi trezesc pe cei nepăsători și îi învață pe cei neștiutori; nu se așteaptă de la ei nenorocire și nu se teme nimeni de un rău venit de la ei…”*

Apoi el — Allah să aibă milă de el — a spus:

*„Ei sunt lumina robilor, călăuza ținuturilor, sprijinul comunității și izvoarele înțelepciunii. Ei stârnesc mânia lui Șayṭān. Prin ei prind viață inimile oamenilor adevărului și mor inimile celor abătuți. Pilda lor pe pământ este asemenea stelelor pe cer: oamenii se călăuzesc după ele în întunericul uscatului și al mării. Când stelele se ascund, oamenii sunt*

76 Coran, al-Zumar, 39:9.

*nedumeriți; când întunericul se risipește de peste ele, oamenii văd”.*[77]

Dacă oamenii științei au această poziție înaltă și această treaptă măreață, ceilalți sunt datori să le păstreze rangul, să le recunoască locul și să le dea cinstirea cuvenită. Profetul ﷺ a spus:

ليس من أمتي من لم يجل كبيرنا، ويرحم صغيرنا، ويعرف لعالمنا حقه

*Nu este din comunitatea mea cel care nu-l cinstește pe vârstnicul nostru, nu se îndură de cel mic și nu recunoaște dreptul învățatului nostru.*[78]

Și a spus: أنزلوا الناس منازلهم — *„Așezați-i pe oameni la locurile care li se cuvin”.*[79]

Trebuie, așadar, să recunoaștem locul învățaților și să le păstrăm drepturile, fie vii sau morți, de față ori absenți: cu inimile, prin iubire și respect, și cu limba, prin laudă și apreciere. Să dorim să ne sporim știința de la ei, să tragem folos din cunoștințele lor, să ne însușim buna lor cuviință și purtare și să ne ferim de a-i ataca, înțepa ori ponegri. Acestea sunt dintre cele mai mari păcate și dintre cele mai josnice fapte.

Învățații sunt cârmacii corabiei izbăvirii, cei care arată drumul către țărmul siguranței și călăuzele în întunericul adânc.

77 Akhlāq al-ʿulamāʾ, pp. 13–14.

78 Al-Musnad (22755). Al-Albānī — Allah să aibă milă de el — l-a socotit bun în Ṣaḥīḥ al-jāmiʿ (5444).

79 Sunan Abī Dāwūd (4842).

﴿وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أَئِمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا ۖ وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ﴾

*Și am făcut dintre ei căpetenii care călăuzeau după porunca Noastră, când au răbdat și au fost încredințați de semnele Noastre.*[80]

Coran 32:24

Ei sunt dovada lui Allah pe pământ și cunosc cel mai bine ceea ce îi îndreaptă pe musulmani în această lume și în Viața de Apoi, prin știința pe care Allah le-a dat-o și prin înțelegerea și priceperea cu care i-a înzestrat. Ei dau verdicte pe temeiul unei științe pătrunzătoare, stabilesc lucrurile cu privire limpede și judecă după o cercetare luminată. Nu aruncă hotărâri la întâmplare, nu dezbină rândurile musulmanilor prin tulburare și zvonuri alarmiste, nu se grăbesc din nepăsare și fără măsură să dea verdicte fără cercetare și precizie și nu ascund adevărul oamenilor, disprețuindu-i ori din mândrie și trufie.
De aceea Allah a poruncit să revenim la ei și să-i întrebăm pe ei, nu pe alții. Allah Preaînaltul spune:

﴿فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِن كُنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾

*Întrebați-i pe oamenii cunoașterii dacă nu știți!*[81]

Coran 16:43

80 Coran, al-Sajdah, 32:24.
81 Coran, al-Naḥl, 16:43.

El, Preaslăvitul, spune:

﴿وَإِذَا جَآءَهُمْ أَمْرٌ مِّنَ ٱلْأَمْنِ أَوِ ٱلْخَوْفِ أَذَاعُواْ بِهِۦ ۖ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى ٱلرَّسُولِ وَإِلَىٰٓ أُوْلِى ٱلْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ ٱلَّذِينَ يَسْتَنۢبِطُونَهُۥ مِنْهُمْ﴾ ﷺ

*Când le vine o veste privitoare la siguranță ori la teamă, o răspândesc. Dacă ar încredința-o Trimisului și celor cu autoritate dintre ei, ar cunoaște-o cei dintre ei care pot să-i desprindă înțelesul.*[82]

Coran 4:83

Acesta este un îndemn de bună purtare pentru credincioși: când le vine o chestiune însemnată, legată de interesele obștești, de siguranța și bucuria credincioșilor sau de o teamă care le aduce nenorocire, să verifice și să nu se grăbească. Să o încredințeze Trimisului și celor cu autoritate dintre ei, oamenilor științei, sfatului sincer, rațiunii și cumpătării, care cunosc lucrurile, foloasele și contrariul lor. Cine urmează judecata lor este ferit, iar cine hotărăște peste ei se vatămă și păcătuiește.

Printre semnele pierzării se află îndepărtarea de învățații temeinici, părăsirea sprijinirii pe verdictele imamilor cercetători și înlăturarea încrederii în juriștii atenți și preciși.

Când comunitatea își pierde încrederea în învățați, ajunge asemenea unor oameni într-un deșert sterp, fără un conducător sincer care să-i îndrume și fără o călăuză pricepută care să le arate drumul. Ei ajung la pieire și sfârșesc în ruină.

Învățații sunt cei care trebuie să fie în fruntea chemării comunității, să-i îndrume mersul și să-i călăuzească trezirea. Dacă lucrurile nu stau astfel, oamenii își iau căpetenii neștiutoare, care

82 Coran, al-Nisāʾ, 4:83.

le dau verdicte fără știință și îi îndrumă fără pricepere. Atunci slăbiciunea se instalează, stricăciunea crește și corabia se scufundă.

Nobilul companion ʿAbd Allāh ibn Masʿūd — Allah să fie mulțumit de el — a spus: *„Țineți-vă de știință înainte să fie luată, iar luarea ei se face prin dispariția oamenilor săi! Țineți-vă de știință, căci niciunul dintre voi nu știe când va avea nevoie de ceea ce are. Veți găsi oameni care pretind că cheamă la Cartea lui Allah, deși au aruncat-o în spatele lor. Feriți-vă de inovație, de exagerare și de adâncirea fără rost și țineți-vă de calea cea veche!"*[83]

Poate că tu, pelerin căruia Allah i-a dat izbândă, văzând dorința oamenilor de a trage folos de la învățați în privința rânduielilor pelerinajului, de a-i întreba și de a învăța de la ei, vei înțelege meritul învățaților, nevoia comunității de ei și de știința lor și însemnătatea de a-i întreba și de a trage folos de la ei în toate treburile religiei. Așa cum înveți de la învățați rânduielile pelerinajului și le ceri verdicte despre ceea ce nu înțelegi, învață de la ei și cere-le verdicte despre rugăciune, post, zakāt și toate treburile religiei, pentru a-L adora pe Allah cu lumină și înțelegere limpede.

Îl rugăm pe Allah Cel Generos să-i binecuvânteze pe învățații noștri, să ne dea izbânda de a trage folos de la ei cum se cuvine și să le dea cea mai bună răsplată pentru noi și pentru musulmani. El Aude și Răspunde.

83 Sunan al-Dārimī (143).

# 8 Pelerinajul și evlavia

Deși versetele despre pelerinaj sunt puține, Allah — Cel Atotputernic și Măreț — a repetat în ele îndemnul la evlavie, deoarece în pelerinaj se adună mijloace de dobândire a evlaviei care nu se găsesc în altă parte, atunci când există înțelegerea corectă a esenței și scopului său. Îndemnul la frica de Allah se repetă în versetele despre pelerinaj din sura al-Baqarah. În primul dintre aceste versete, Allah Preaînaltul spune:

﴿وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلۡعِقَابِ﴾

*Fiți cu frică de Allah și să știți că Allah este Aspru la pedeapsă![84]*
Coran 2:196

În cuprinsul lor, El — Preaslăvitul — spune:

﴿وَتَزَوَّدُواْ فَإِنَّ خَيۡرَ ٱلزَّادِ ٱلتَّقۡوَىٰۚ وَٱتَّقُونِ
يَٰٓأُوْلِي ٱلۡأَلۡبَٰبِ﴾

*Luați-vă provizii, căci cea mai bună provizie este evlavia! Și temeți-vă de Mine, voi cei cu minte![85]*
Coran 2:197

84 Coran, al-Baqarah, 2:196.
85 Coran, al-Baqarah, 2:197.

Iar la încheierea versetelor despre pelerinaj, El — Cel Măreț și Preaînalt — spune:

﴿وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّكُمۡ إِلَيۡهِ تُحۡشَرُونَ﴾

*Fiți cu frică de Allah și să știți că la El veți fi adunați!*[86]

Coran 2:203

Evlavia este cel mai măreț îndemn și cea mai bună provizie pentru Ziua Întoarcerii. Este îndemnul lui Allah către cei dintâi și cei de pe urmă dintre făpturile Sale. El — Preaslăvitul — spune:

﴿وَلَقَدۡ وَصَّيۡنَا ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡكِتَٰبَ مِن قَبۡلِكُمۡ وَإِيَّاكُمۡ أَنِ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ﴾

*Le-am poruncit celor cărora li s-a dat Cartea înaintea voastră și vouă deopotrivă: „Fiți cu frică de Allah!”*[87]

Coran 4:131

Este și îndemnul nobilului Profet ﷺ către comunitatea sa. Când trimitea un conducător peste un detașament, îl îndemna, în ceea ce îl privea, la frica de Allah și la purtare bună față de musulmanii care îl însoțeau. O recomanda des în cuvântările sale. Când le-a vorbit oamenilor în Pelerinajul de Adio, în ziua jertfei, i-a îndemnat la frica de Allah. Înaintașii drepți nu au încetat să se îndemne unii pe alții la ea, căci este cea mai bună provizie care duce la mulțumirea lui Allah. Când un om i-a spus lui ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb — Allah să fie mulțumit de el —: *„Teme-te de Allah!”*, ʿUmar i-a răspuns: *„Nu este bine în voi dacă nu o spuneți și nu este bine în noi dacă nu o primim”*. Relatările de la înaintași în această privință sunt numeroase.[88]

86 Coran, al-Baqarah, 2:203.

87 Coran, al-Nisāʾ, 4:131.

88 Vezi Jāmiʿ al-ʿulūm wa-l-ḥikam de Ibn Rajab, pp. 150–151.

Evlavia le aduce oamenilor săi mari foloase, roade nobile și multe binefaceri în această lume și în Viața de Apoi. Printre roadele ei este dobândirea științei folositoare. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ ۖ وَيُعَلِّمُكُمُ ٱللَّهُ﴾

*Fiți cu frică de Allah! Allah vă învață.*[89]

Coran 2:282

Și spune:

﴿إِن تَتَّقُواْ ٱللَّهَ يَجۡعَل لَّكُمۡ فُرۡقَانٗا﴾

*Dacă vă temeți de Allah, El vă va da un criteriu de deosebire.*[90]

Coran 8:29

Printre roadele ei se află ieșirea din încercări, dobândirea hranei bune și înlesnirea treburilor. El Preaînaltul spune:

﴿وَمَن يَتَّقِ ٱللَّهَ يَجۡعَل لَّهُۥ مَخۡرَجٗا وَيَرۡزُقۡهُ مِنۡ حَيۡثُ لَا يَحۡتَسِبُ﴾

*Celui care se teme de Allah, El îi va face o ieșire și îi va da cele de trebuință de unde nu se așteaptă.*[91]

Coran 65:2–3

89 Coran, al-Baqarah, 2:282.

90 Coran, al-Anfāl, 8:29.

91 Coran, al-Ṭalāq, 65:2–3.

El — Preaslăvitul — spune:

﴿وَمَن يَتَّقِ ٱللَّهَ يَجۡعَل لَّهُۥ مِنۡ أَمۡرِهِۦ يُسۡرٗا﴾

*Celui care se teme de Allah, El îi va înlesni treaba.*[92]

Coran 65:4

Printre roadele ei se află și cele arătate în cuvintele Sale:

﴿إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلۡمُتَّقِينَ﴾

*Allah îi iubește pe cei evlavioși.*[93]

Coran 9:4

﴿أَنَّ ٱللَّهَ مَعَ ٱلۡمُتَّقِينَ﴾

*Allah este cu cei evlavioși.*[94]

Coran 2:194

Printre roadele ei se află dobândirea izbânzii și a iertării. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ لَعَلَّكُمۡ تُفۡلِحُونَ﴾

*Fiți cu frică de Allah, ca să izbândiți!*[95]

Coran 2:189

92 Coran, al-Ṭalāq, 65:4.
93 Coran, al-Tawbah, 9:4.
94 Coran, al-Baqarah, 2:194.
95 Coran, al-Baqarah, 2:189.

Și spune:

﴿وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ۝﴾

*Fiți cu frică de Allah! Allah este Iertător, Îndurător.*[96]
Coran 8:69

Printre roadele ei se află înălțarea în această lume și în Viața de Apoi. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَٱلَّذِينَ ٱتَّقَوۡاْ فَوۡقَهُمۡ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ﴾

*Cei evlavioși vor fi deasupra lor în Ziua Învierii.*[97]
Coran 2:212

Și dobândirea unui sfârșit lăudat. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَٱلۡعَٰقِبَةُ لِلۡمُتَّقِينَ﴾

*Sfârșitul bun este al celor evlavioși.*[98]
Coran 7:128

96 Coran, al-Anfāl, 8:69.
97 Coran, al-Baqarah, 2:212.
98 Coran, al-Aʿrāf, 7:128.

Printre cele mai însemnate roade ale sale este intrarea în Paradisul lui Allah și cinstea de a-L vedea. Allah Preaînaltul spune:

﴿إِنَّ ٱلْمُتَّقِينَ فِى جَنَّٰتٍ وَنَهَرٍ فِى مَقْعَدِ صِدْقٍ عِندَ مَلِيكٍ مُّقْتَدِرٍ﴾

*Cei evlavioși vor fi în grădini și printre râuri, într-un loc al adevărului, lângă un Stăpân Atotputernic.*[99]

Coran 54:54–55

Roadele evlaviei nu pot fi numărate, iar meritele sale nu pot fi cercetate până la capăt. Cel mai cinstit dintre oameni înaintea lui Allah este cel care se teme cel mai mult de El. Allah Preaînaltul spune:

﴿إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِندَ ٱللَّهِ أَتْقَىٰكُمْ﴾

*Cel mai cinstit dintre voi înaintea lui Allah este cel mai evlavios dintre voi.*[100]

Coran 49:13

Frica de Allah — Cel Măreț și Preaînalt — înseamnă ca robul să așeze între el și mânia și pedeapsa Sa de care se teme o pavăză care să-l ocrotească. Aceasta nu se face decât prin împlinirea poruncilor și evitarea opreliștilor. Al-Ḥasan al-Baṣrī — Allah să aibă milă de el — a spus: *„Cei evlavioși se feresc de ceea ce Allah le-a interzis și împlinesc ceea ce El le-a făcut obligatoriu”*. ʿUmar ibn ʿAbd al-ʿAzīz — Allah să aibă milă de el — a spus: *„Evlavia nu înseamnă să postești ziua și să te rogi noaptea, amestecând între acestea binele cu răul. Evlavia înseamnă să părăsești ceea ce Allah a interzis și să împlinești ceea ce El a făcut obligatoriu”*.

99 Coran, al-Qamar, 54:54–55.

100 Coran, al-Ḥujurāt, 49:13.

Ṭalq ibn Ḥabīb — Allah să aibă milă de el — a spus: *„Frica de Allah înseamnă să-L asculți pe Allah pe temeiul unei lumini de la El, nădăjduind răsplata Sa, și să părăsești neascultarea față de Allah pe temeiul unei lumini de la El, temându-te de pedeapsa Sa”.*[101]

Temelia evlaviei este inima. Profetul ﷺ a spus: التقوى ها هنا — *„Evlavia este aici”*, arătând de trei ori spre pieptul său nobil.[102] Când robul își îndreaptă inima, întregul trup se îndreaptă odată cu ea, iar când inima se supune ascultării de Allah, mădularele se supun și ele. Profetul ﷺ a spus:

ألا وإن في الجسد مضغة إذا صلحت صلح الجسد كله، وإذا فسدت فسد الجسد كله، ألا وهي القلب

*În trup este o bucată de carne: dacă ea este bună, întregul trup este bun, iar dacă ea este stricată, întregul trup este stricat. Aceasta este inima.*[103]

Allah — Cel Măreț și Preaînalt — nu privește la înfățișări și averi, ci la inimi și fapte. În Ṣaḥīḥ Muslim, Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el — relatează că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

إن الله لا ينظر إلى صوركم وأموالكم، ولكن ينظر إلى قلوبكم وأعمالكم

*Allah nu privește la înfățișările și averile voastre, ci privește la inimile și faptele voastre.*[104]

101 Vezi aceste relatări în Jāmiʿ al-ʿulūm wa-l-ḥikam de Ibn Rajab, p. 149.
102 Ṣaḥīḥ Muslim (2564).
103 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī (52) și Ṣaḥīḥ Muslim (1599).
104 Ṣaḥīḥ Muslim (2564).

Printre lucrurile care îl ajută pe rob să dobândească evlavia și să-i poarte de grijă se află amintirea morții, a stării înaintea lui Allah, a răsplății, a socotelii, a Paradisului și a Focului. Frumos a spus poetul:

فيا عجبا ندري بنار وجنة
وليس لذي نشتاق أو تلك نحذر
إذا لم يكن خوف وشوق ولا حيا
فماذا بقي فينا من الخير يذكر
وليس لحر صابرين ولا بلى
فكيف على النيران يا قوم نصبر
نبيع خطيرا بالحقير عماية
وليس لنا عقل ولب منور
فطوبى لمن يؤتى القناعة والتقى
وأوقاته في طاعة الله يعمر

*Ce mirare! Știm de Foc și de Paradis,*
*Dar nici pe acesta nu-l dorim, nici de acela nu ne ferim.*
*Dacă nu este teamă, nici dor, nici rușine,*
*Ce bine vrednic de pomenit ne-a mai rămas?*
*Nu putem răbda nici căldură, nici suferință:*
*Cum vom răbda, oameni, văpăile Focului?*
*Din orbire, vindem ceea ce este prețios pe ceva mărunt,*
*Fără rațiune și fără o minte luminată.*
*Ferice de cel căruia i se dă mulțumire și evlavie*
*Și care își umple timpul cu ascultarea de Allah!*

Îndemnul repetat al lui Allah la evlavie în versetele despre pelerinaj și chemarea Sa către cei cu minte să se teamă de El arată că oamenii cu rațiune și discernământ, după ce Allah i-a cinstit cu pelerinajul, trebuie să-și folosească mintea în aceste mari ritualuri pentru a dobândi frica de El. Pelerinajul este o mare școală a evlaviei și una dintre marile sale porți.

Cel pe care Allah l-a cinstit cu pelerinajul este dator să dobândească din el frica de Allah, să-și ia din provizia ei binecuvântată și să se adape din izvorul ei dulce. Să se teamă de Allah păzindu-și pelerinajul de desfrâu, păcat și ceartă; să se teamă de Allah păzindu-și timpul de orice lucru josnic și umplându-l cu pomenirea lui Allah și cu vorbe folositoare.

Să se teamă de Allah străduindu-se să urmeze Sunna și să păstreze călăuzirea celui mai bun al comunității, Muḥammad ﷺ, ferindu-se de inovații și de patimi. Să se teamă de Allah îngrijind toate faptele pelerinajului, fie stâlpi, obligații ori fapte recomandate, fără ușurătate și fără neglijență. Să se teamă de Allah învățându-și religia și împlinindu-și adorarea cu înțelegere limpede. Să se teamă de Allah în privința fraților săi musulmani, pelerini ori alții, ajutându-i la orice bine și întâmpinându-i cu chip deschis, inimă curată și vorbă bună. Să se teamă de Allah cinstindu-l pe vârstnic, îndurându-se de cel mic, învățându-l pe cel neștiutor și îndrumându-l pe cel rătăcit. Să se teamă de Allah păzindu-și limba, coborându-și privirea și oprindu-și mâna de la rău. Să se teamă de Allah ferindu-se de înșelăciune, minciună, zgârcenie, insultă, vorbe necuviincioase și bănuială rea.

Cu cât partea sa de evlavie în pelerinaj este mai mare, cu atât va fi mai mare partea sa de răsplată și de iertare a păcatelor. Allah Preaînaltul spune:

﴿فَمَن تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَآ إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَن تَأَخَّرَ فَلَآ إِثْمَ عَلَيْهِ ۚ لِمَنِ ٱتَّقَىٰ﴾

*Cine se grăbește în două zile nu are păcat, iar cine întârzie nu are păcat, pentru cel care se teme de Allah.*[105]

Coran 2:203

Adică nu are păcat fiindcă Allah i-a șters păcatele, dacă s-a temut de Allah în pelerinaj, s-a ferit de ceea ce El i-a poruncit să evite, a împlinit ceea ce i-a poruncit să facă și L-a ascultat, împlinindu-l potrivit limitelor pe care i le-a impus.[106]

Allah să ne facă pe toți dintre cei evlavioși și să ne poarte pe calea Sa cea dreaptă! El Aude și Răspunde.

105 Coran, al-Baqarah, 2:203.

106 Jāmiʿ al-bayān de al-Ṭabarī (3/309).

# 9 Ziua de ʿArafah și amintirea adunării din Ziua Învierii

Printre marile învățăminte ale pelerinajului și împrejurările sale profund mișcătoare se află acea mare adunare și acea staționare binecuvântată la care iau parte toți pelerinii, în ziua de ʿArafah, pe pământul de la ʿArafah. Toți stau rostind talbiyah și rugându-se cu stăruință lui Allah, nădăjduind mila Sa, temându-se de pedeapsa Sa și cerându-I din marele Său har, în cea mai mare adunare islamică văzută.

Această mare adunare îi amintește musulmanului de adunarea cea mare din Ziua Învierii, când cei dintâi și cei de pe urmă se vor întâlni, așteptând judecata hotărâtoare, ca apoi să ajungă la locurile lor: fie într-o fericire neîncetată, fie într-un chin dureros. Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el — a spus în poemul său în mīm:

فلله ذاك الموقف الأعظم

كموقف يوم العرض بل ذاك أعظم

*Ce măreață este acea adunare înaintea lui Allah,*
*Asemenea adunării din Ziua Înfățișării — însă aceea este mai mare!*

Fără îndoială, Ziua Înfățișării este măreață. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَعُرِضُواْ عَلَىٰ رَبِّكَ صَفًّا﴾

*Vor fi înfățișați Domnului tău în rând.*[107]

Coran 18:48

El — Preaslăvitul — spune:

﴿يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَىٰ مِنكُمْ خَافِيَةٌ﴾

*În ziua aceea veți fi înfățișați și nimic ascuns din voi nu va rămâne tăinuit.*[108]

Coran 69:18

În acea zi măreață, Allah îi va aduna pe toți robii. El — Preaslăvitul — spune:

﴿لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَـٰمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ﴾

*El vă va aduna cu siguranță în Ziua Învierii, asupra căreia nu există îndoială.*[109]

Coran 4:87

Și Preaînaltul spune:

﴿يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ ٱلْجَمْعِ ۖ ذَٰلِكَ يَوْمُ ٱلتَّغَابُنِ﴾

*Ziua în care vă va aduna pentru Ziua Adunării: aceea este ziua în care se va arăta pierderea.*[110]

Coran 64:9

107 Coran, al-Kahf, 18:48.
108 Coran, al-Ḥāqqah, 69:18.
109 Coran, al-Nisāʾ, 4:87.
110 Coran, al-Taghābun, 64:9.

Și spune:

﴿ذَٰلِكَ يَوْمٌ مَّجْمُوعٌ لَّهُ ٱلنَّاسُ وَذَٰلِكَ يَوْمٌ مَّشْهُودٌ﴾

*Aceea este o zi pentru care vor fi adunați oamenii și aceea este o zi la care toți vor fi de față.*[111]

Coran 11:103

În această adunare sunt deopotrivă cei dintâi și cei de pe urmă: toți sunt adunați la acel mare soroc.

﴿قُلْ إِنَّ ٱلْأَوَّلِينَ وَٱلْآخِرِينَ لَمَجْمُوعُونَ إِلَىٰ مِيقَٰتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ﴾

*Spune: „Cei dintâi și cei de pe urmă vor fi adunați la sorocul unei zile cunoscute”.*[112]

Coran 56:49–50

Nimeni nu va lipsi de la această adunare: nici cei care au pierit în văzduh, nici cei pierduți în adâncurile pământului, nici cei mâncați de păsări și de fiare. Toți vor fi adunați și nu va fi scăpare. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَحَشَرْنَٰهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا﴾

*Îi vom aduna și nu vom lăsa pe niciunul dintre ei în urmă.*[113]

Coran 18:47

111 Coran, Hūd, 11:103.

112 Coran, al-Wāqiʿah, 56:49–50.

113 Coran, al-Kahf, 18:47.

El — Preaslăvitul — spune:

﴿أَيْنَ مَا تَكُونُواْ يَأْتِ بِكُمُ ٱللَّهُ جَمِيعًا ۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ﴾

*Oriunde v-ați afla, Allah vă va aduce pe toți. Allah este Atotputernic asupra tuturor lucrurilor.*[114]

Coran 2:148

Și spune:

﴿إِن كُلُّ مَن فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ إِلَّآ ءَاتِى ٱلرَّحْمَٰنِ عَبْدًا لَّقَدْ أَحْصَىٰهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا وَكُلُّهُمْ ءَاتِيهِ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ فَرْدًا﴾

*Toți cei din ceruri și de pe pământ vor veni la Cel Milostiv ca robi. El i-a cuprins și i-a numărat întocmai. Și fiecare dintre ei va veni la El în Ziua Învierii singur.*[115]

Coran 19:93–95

114 Coran, al-Baqarah, 2:148.

115 Coran, Maryam, 19:93–95.

Vor fi adunați pe un alt pământ decât acesta. Allah Preaînaltul spune:

﴿يَوْمَ تُبَدَّلُ ٱلْأَرْضُ غَيْرَ ٱلْأَرْضِ وَٱلسَّمَٰوَٰتُ ۖ وَبَرَزُوا۟ لِلَّهِ ٱلْوَٰحِدِ ٱلْقَهَّارِ﴾

*În ziua în care pământul va fi schimbat cu alt pământ, și cerurile la fel, iar ei se vor înfățișa înaintea lui Allah, Unicul, Biruitorul.*[116]

Coran 14:48

سمعت رسول الله ﷺ يقول: يُحشر الناس يوم القيامة على أرض بيضاء عفراء، كقرصة النقي ليس فيها عَلَمٌ لأحد

*Trimisul ﷺ ne-a descris acest pământ pe care vor fi adunați oamenii. În Ṣaḥīḥ al-Bukhārī și Muslim, Sahl ibn Saʿd spune: „L-am auzit pe Trimisul lui Allah ﷺ spunând: «Oamenii vor fi adunați în Ziua Învierii pe un pământ alb, ușor roșiatic, asemenea unei turte din făină curată, pe care nu se află niciun semn al nimănui»”.*[117] *Adică pe un pământ neted, fără înălțimi și adâncituri, fără munți și stânci și fără urme de locuințe ori construcții.*

116 Coran, Ibrāhīm, 14:48.

117 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī (6521) și Ṣaḥīḥ Muslim (2790).

Vor fi adunați desculți, fără încălțăminte, goi, fără haine, și necircumciși. În Ṣaḥīḥ al-Bukhārī și Muslim, Ibn ʿAbbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — relatează că Profetul ﷺ a spus: إنكم محشورون حفاةً عراةً غُرْلًا — *„Veți fi adunați desculți, goi și necircumciși”*. Apoi a recitat:

﴿كَمَا بَدَأْنَآ أَوَّلَ خَلْقٍ نُّعِيدُهُۥ ۚ وَعْدًا عَلَيْنَآ ۚ إِنَّا كُنَّا فَٰعِلِينَ﴾

*Așa cum am început întâia creare, o vom repeta. Este o făgăduință pe care Ne-am asumat-o și Noi o vom împlini.*[118,119]

Coran 21:104

يُحشر الناس يوم القيامة حفاة عراة غرلا، قالت: يا رسول الله، الرجال والنساء جميعًا ينظر بعضهم إلى بعض؟ قال: يا عائشة، الأمر أشد من أن ينظر بعضهم إلى بعض

*În cele două Ṣaḥīḥ, ʿĀʾishah — Allah să fie mulțumit de ea — relatează că, atunci când l-a auzit pe Profet ﷺ spunând: „Oamenii vor fi adunați în Ziua Învierii desculți, goi și necircumciși”, l-a întrebat: „O, Trimis al lui Allah, bărbații și femeile împreună, privind unii la alții?” El a spus: „O, ʿĀʾishah, lucrul este prea cumplit ca ei să privească unii la alții”.*[120]

În ziua aceea, soarele se va apropia de făpturi până va fi la o milă de ele. Nu va exista altă umbră decât umbra Tronului Celui Milostiv.

Unii se vor adăposti la umbra Tronului, iar alții vor fi expuși

118 Coran, al-Anbiyāʾ, 21:104.

119 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī (3349) și Ṣaḥīḥ Muslim (2860).

120 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī (6527) și Ṣaḥīḥ Muslim (2859).

arșiței soarelui, care îi va mistui, le va înteți chinul și îi va neliniști. Neamurile se vor înghesui, se vor strâmtora și se vor împinge unele pe altele. Picioarele se vor încurca, iar setea îi va istovi. În locul unde vor sta se vor aduna arșița soarelui, dogoarea răsuflărilor și îngrămădirea trupurilor. Sudoarea va curge pe pământ și apoi li se va ridica pe trup după rangurile și treptele lor de fericire ori nefericire înaintea Domnului lor: unora le va ajunge la umeri și la șolduri, altora la lobii urechilor, iar altora le va pune frâu până la gură.[121] Îi cerem lui Allah ocrotire și izbăvire. Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el — relatează că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

يعرق الناس يوم القيامة حتى يذهب عرقهم في الأرض سبعين ذراعا، ويلجمهم حتى يبلغ آذانهم

*Oamenii vor asuda în Ziua Învierii până când sudoarea lor va pătrunde în pământ șaptezeci de coți și le va pune frâu, ajungând până la urechi.*[122]

Relatat de al-Bukhārī.

121 Vezi al-Tadhkirah de al-Qurṭubī (1/357).

122 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī (6532).

Al-Miqdād ibn al-Aswad — Allah să fie mulțumit de el — relatează că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

تدنى الشمس يوم القيامة من الخلق، حتى تكون منهم
كقدر ميل، فيكون الناس على قدر أعمالهم في العرق،
فمنهم من يكون إلى كعبيه، ومنهم من يكون إلى ركبتيه،
ومنهم من يكون إلى حقويه، ومنهم من يلجمه
العرق إلجاما

*În Ziua Învierii, soarele se va apropia de făpturi până va fi la o milă de ele. Oamenii se vor afla în sudoare după faptele lor: unora le va ajunge la glezne, altora la genunchi, altora la șolduri, iar altora le va pune frâu până la gură.*[123]

Trimisul lui Allah ﷺ a arătat cu mâna spre gura sa.
Vor sta într-o zi a cărei durată este de cincizeci de mii de ani.
Allah Preaînaltul spune:

﴿تَعْرُجُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ وَٱلرُّوحُ إِلَيْهِ فِى يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُۥ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ﴾

*Îngerii și Duhul urcă la El într-o zi a cărei durată este de cincizeci de mii de ani.*[124]

Coran 70:4

123 Ṣaḥīḥ Muslim (2864).
124 Coran, al-Maʿārij, 70:4.

În Ṣaḥīḥ Muslim, Profetul ﷺ a spus:

ما من صاحب ذهب ولا فضة لا يؤدي منها حقها إلا إذا كان يوم القيامة صفحت له صفائح من نار، فأحمي عليها في نار جهنم، فيكوى بها جنبه وجبينه وظهره، كلما بردت أعيدت له في يوم كان مقداره خمسين ألف سنة، حتى يقضى بين العباد، فَيُرَى سَبِيلُهُ إما إلى الجنة وإما إلى النار

*Oricărui deținător de aur sau argint care nu dă dreptul datorat din ele i se vor face, în Ziua Învierii, plăci de foc. Ele vor fi încinse în focul Gheenei și cu ele îi vor fi arse coasta, fruntea și spatele. Ori de câte ori se răcesc, vor fi încinse din nou pentru el, într-o zi a cărei durată este de cincizeci de mii de ani, până se va judeca între robi. Atunci îi va fi arătat drumul, fie către Paradis, fie către Foc.*[125]

Allah le va ușura credincioșilor această așteptare. Îi cerem lui Allah Cel Generos din harul Său! În al-Mustadrak al lui al-Ḥākim, Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el — relatează că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

يوم القيامة على المؤمنين كقدر ما بين الظهر والعصر

*Ziua Învierii va fi pentru credincioși cât timpul dintre rugăciunea de la amiază și cea de după-amiază.*[126]

125 Ṣaḥīḥ Muslim (987).

126 Al-Mustadrak (1/84). Al-Albānī — Allah să aibă milă de el — l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ al-jāmiʿ (8193).

Allah — Preaslăvitul — îi va adăposti la umbra Sa, în ziua în care nu există altă umbră decât a Sa.
La acea mare adunare, El — Preaslăvitul — spune:

أين المتحابون بجلالي، اليوم أظلهم في ظلي، يوم لا ظل إلا ظلي

*Unde sunt cei care s-au iubit pentru măreția Mea? Astăzi îi adăpostesc la umbra Mea, în ziua în care nu există altă umbră decât a Mea.*[127]

În ziua aceea, oamenii vor alerga la profeți, cerându-le să mijlocească înaintea lui Allah pentru începerea judecății între robi. Ei își vor cere iertare că nu o pot face, în afară de Profetul nostru Muḥammad ﷺ, care va spune: أنا لها — *„Eu sunt pentru aceasta”*. El va merge și se va prăbuși în prosternare sub Tron, înaintea Domnului lumilor. Allah îi va deschide atunci cuvinte de laudă și de slăvire frumoasă pe care nu le-a deschis nimănui înaintea lui. Apoi îi va spune: واشفع تُشَفَّع ،ارفع رأسك وسل تُعطَ — *„Ridică-ți capul! Cere și ți se va da; mijlocește și mijlocirea ta va fi primită!”* Atunci Domnul — Cel Măreț și Atotputernic — va veni pentru a hotărî între robi.

127 Ṣaḥīḥ Muslim (2566).

Allah Preaînaltul spune:

﴿وَجَآءَ رَبُّكَ وَٱلْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا وَجِاْىٓءَ يَوْمَئِذٍۭ بِجَهَنَّمَ ۚ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ ٱلْإِنسَٰنُ وَأَنَّىٰ لَهُ ٱلذِّكْرَىٰ يَقُولُ يَٰلَيْتَنِى قَدَّمْتُ لِحَيَاتِى﴾

*Și va veni Domnul tău, iar îngerii vor fi rând după rând. În ziua aceea va fi adusă Gheena. În ziua aceea omul își va aminti, dar la ce-i va mai folosi amintirea? Va spune: „O, de aș fi trimis înainte pentru viața mea!”*[128]

Coran 89:22–24

تذكر يوم تأتي الله فردا
وقد نصبت موازين القضاء
وهتكت الستور عن المعاصي
وجاء الذنب منكشف الغطاء

*Amintește-ți ziua când vei veni singur la Allah,*
*Când vor fi așezate balanțele judecății,*
*Când vor fi sfâșiate vălurile de peste neascultări*
*Și păcatul se va arăta fără acoperământ.*[129]

128 Coran, al-Fajr, 89:22–24.

129 Vezi cele două versuri în al-Tadhkirah de al-Qurṭubī (2/17).

Cugetă la ziua care ți-a fost descrisă și la starea despre care ai fost înștiințat și pregătește pentru ea cele de trebuință. Ține-te de frica de Allah, căci este cea mai bună provizie! La sfârșitul versetelor despre pelerinaj, Allah Preaînaltul spune:

﴿وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّكُمۡ إِلَيۡهِ تُحۡشَرُونَ﴾

*Fiți cu frică de Allah și să știți că la El veți fi adunați!*[130]
Coran 2:203

Allah să ne facă pe noi și pe voi dintre robii Săi evlavioși, să ne ocrotească pe toți de rușinea Zilei Judecății și, prin darul și generozitatea Sa, să ne facă dintre cei în siguranță în Ziua groazei!

130 Coran, al-Baqarah, 2:203.

# 10 Pelerinajul și legătura dintre musulmani

Unul dintre câmpurile binecuvântate în care pelerinajul îndreaptă sufletele este marea adunare pe care pelerinul o vede în ziua de ʿArafah, cea mai mare adunare islamică. În această mare adunare și în celelalte locuri ale ritualurilor se întâlnesc musulmani de la răsăritul și de la apusul pământului. Se cunosc, se sfătuiesc sincer și află unii despre starea altora. Își împărtășesc bucuriile și fericirea, după cum își împărtășesc și durerile și se îndrumă spre ceea ce trebuie să facă. Toți se ajută la bine și la evlavie, așa cum Allah — Preaslăvitul — le-a poruncit.
În această zi binecuvântată de ʿArafah, pelerinii rostesc mult لا إله إلا الله — *„Lā ilāha illā Allāh”*, căci acestea sunt cele mai bune cuvinte de rostit în această zi. Mai mult, sunt cele mai bune cuvinte în mod absolut și cele mai iubite de Allah. S-a transmis că Profetul ﷺ a spus:

خير الدعاء دعاء يوم عرفة، وخير ما قلته أنا والنبيون من قبلي لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير

*Cea mai bună rugă este ruga din ziua de ʿArafah, iar cele mai bune cuvinte pe care le-am rostit eu și profeții dinaintea mea sunt: „Nu există divinitate vrednică de adorare în afară de Allah, Singurul, fără asociat. A Lui este stăpânirea, a Lui este lauda și El este Atotputernic asupra tuturor lucrurilor”.*[131]

Aceasta arată în chip însemnat că unirea musulmanilor nu se poate face decât pe temeiul adorării numai a lui Allah și al urmării Trimisului ﷺ. Prin acestea se topesc patimile, se risipesc dușmănia și ura, se întâlnesc inimile, se unesc glasurile și se strâng rândurile. Pe măsură ce slăbește ținerea lor de aceste cuvinte, slăbește și partea lor de unitate și bună înțelegere.

Aceste mulțimi numeroase, în pofida culorilor diferite, a limbilor felurite și a țărilor îndepărtate, s-au adunat cu un singur scop și un singur țel, limpezit de cuvintele pe care le rostesc cu glas tare și le repetă. Ceea ce i-a adunat este afirmarea unicității lui Allah și credința în El, iar ceea ce le-a unit inimile este supunerea față de Allah și smerenia înaintea Sa, cu dorință și teamă, cu nădejde și frică, cu iubire și râvnă.

Mărturisirea unicității lui Allah — لا إله إلا الله — *„Lā ilāha illā Allāh”* — este adevărata legătură pe care s-au unit oamenii religiei islamice. Pe temeiul ei își dau sprijinul și se împotrivesc, iubesc și detestă. Prin ea, societatea musulmană a devenit asemenea unui singur trup și asemenea unei ziduri trainice, ale cărei părți se întăresc unele pe altele.

131 Sunan al-Tirmidhī (3585). Marele învățat al-Albānī l-a socotit bun în al-Silsilah al-ṣaḥīḥah (4/7–8).

Shaykh, marele învățat Muḥammad al-Amīn al-Shinqīṭī — Allah să aibă milă de el — a spus în Aḍwāʾ al-bayān: „Pe scurt, adevărata legătură care îi adună pe cei despărțiți și îi împacă pe cei aflați în dezacord este legătura mărturisirii لا إله إلا الله — *«Lā ilāha illā Allāh»*. Nu vezi că această legătură, care unește întreaga societate islamică asemenea unui singur trup și o face asemenea unei zidiri ale cărei părți se întăresc unele pe altele, a făcut inimile îngerilor purtători ai Tronului și ale celor din jurul lui să se înduioșeze față de fiii lui Ādam de pe pământ, în pofida deosebirilor dintre ei? Allah Preaînaltul spune:

﴿ٱلَّذِينَ يَحْمِلُونَ ٱلْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُۥ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ
وَيُؤْمِنُونَ بِهِۦ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ
شَىْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا فَٱغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا۟ وَٱتَّبَعُوا۟ سَبِيلَكَ وَقِهِمْ
عَذَابَ ٱلْجَحِيمِ رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّٰتِ عَدْنٍ ٱلَّتِى وَعَدتَّهُمْ وَمَن
صَلَحَ مِنْ ءَابَآئِهِمْ وَأَزْوَٰجِهِمْ وَذُرِّيَّٰتِهِمْ ۚ إِنَّكَ أَنتَ ٱلْعَزِيزُ
ٱلْحَكِيمُ وَقِهِمُ ٱلسَّيِّـَٔاتِ ۚ وَمَن تَقِ ٱلسَّيِّـَٔاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ
رَحِمْتَهُۥ ۚ وَذَٰلِكَ هُوَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ﴾

*Cei care poartă Tronul și cei din jurul lui Îl slăvesc cu laudă pe Domnul lor, cred în El și cer iertare pentru cei care cred: „Domnul nostru, Tu ai cuprins toate lucrurile cu mila și știința Ta! Iartă-i pe cei care s-au pocăit și au urmat calea Ta și ferește-i de chinul Iadului! Domnul nostru, fă-i să intre în grădinile veșniciei pe care li le-ai făgăduit, împreună cu cei drepți dintre părinții, soții și urmașii lor! Tu ești Cel Atotputernic, Înțeleptul. Și ferește-i de faptele rele! Pe cel pe care îl ferești în acea zi de faptele rele l-ai învăluit în milă. Aceasta este marea izbândă”.*[132]

Coran 40:7–9

Allah Preaînaltul a arătat că legătura care i-a unit pe purtătorii Tronului și pe cei din jurul lui cu fiii lui Ādam de pe pământ, până acolo încât aceștia s-au rugat pentru ei cu această mare și bună rugă, este credința în Allah — Cel Măreț și Preaînalt”.

Apoi el — Allah să aibă milă de el — a spus: *„În concluzie, nu este dezacord între musulmani că legătura care îi unește pe locuitorii pământului unii cu alții și îi unește pe locuitorii pământului cu cei ai cerului este legătura* لا إله إلا الله *— «Lā ilāha illā Allāh». Nu este îngăduit în niciun chip să se cheme la o altă legătură”.*[133]

132 Coran, Ghāfir, 40:7–9.

133 Aḍwāʾ al-bayān (3/447–448).

يا أيها الناس، ألا إن ربكم عز وجل واحد، ألا وإن أباكم واحد، ألا لا فضل لعربي على عجمي، ألا لا فضل لأسود على أحمر إلا بالتقوى، أبلغت؟ قالوا: نعم، قال: ليبلغ الشاهد الغائب

*Pentru a statornici și a întări acest mare înțeles, Profetul ﷺ a spus în cuvântarea sa de la Minā, în ziua jertfei: „O, oameni! Domnul vostru — Cel Atotputernic și Măreț — este Unul, iar tatăl vostru este unul. Arabul nu are întâietate față de nearab, nici cel negru față de cel cu pielea roșiatică, decât prin evlavie. Am transmis?" Ei au răspuns: „Da". El a spus: „Cel de față să-i transmită celui absent!" Imamul Aḥmad a relatat în Musnad cu un lanț autentic.*[134]

Printre marile foloase ale pelerinajului se află întărirea acestei legături. Domnul adorat este Unul, direcția către care se îndreaptă este una, Trimisul urmat este unul, îmbrăcămintea de iḥrām, locurile ritualurilor și faptele pelerinajului sunt aceleași, iar locul și timpul adunării musulmanilor sunt aceleași. Rostirea tuturor este: لبَّيك اللهم لبَّيك — *„Labbayka Allāhumma labbayk"*, cu smerenie, umilință, supunere și împlinire a poruncii. Ce legătură este mai trainică și ce înrudire este mai însemnată decât aceasta?

Musulmanii să înțeleagă acest lucru și să-L laude pe Domnul lor pentru această legătură binecuvântată, pentru nobila înțelegere, iubire și frăție. Fiecare să se străduiască pentru tot ce o întărește și o sporește și să se ferească de tot ce o slăbește și o șubrezește. Printre rugile statornicite se află:

اللهم أصلح ذات بيننا وألِّف بين قلوبنا واهدنا سبل السلام وأخرجنا من الظلمات إلى النور

134 Al-Musnad (23489).

— *„O, Allah, îndreaptă legăturile dintre noi, unește inimile noastre, călăuzește-ne pe căile păcii și scoate-ne din întuneric la lumină!”*
Toți să lepede fanatismul etnic, lozincile naționaliste, strigătele neștiinței de dinainte de Islam și partizanatele înguste.

إن الله تعالى قد أذهب عنكم عُبِيَّة الجاهلية وفخرها بالآباء،
مؤمن تقي أو فاجر شقي، أنتم بنو آدم، وآدم من تراب،
ليدعنَّ رجال فخرهم بأقوام إنما هم فحم من فحم جهنم،
أو ليكونُنَّ أهون على الله من الجُعْلان التي تدفع
بأنفها النَّتن

*Abū Dāwūd și alții au relatat, cu un lanț autentic, că Profetul ﷺ a spus: „Allah Preaînaltul a îndepărtat de la voi trufia neștiinței de dinainte de Islam și lauda ei cu părinții. Omul este fie un credincios evlavios, fie un păcătos nefericit. Voi sunteți fiii lui Ādam, iar Ādam este din țărână. Oamenii trebuie să înceteze să se fălească cu neamuri care nu sunt decât cărbuni ai Gheenei, altminteri vor fi mai neînsemnați înaintea lui Allah decât gândacii de bălegar care împing murdăria cu nasul”.*[135]

135 Sunan Abī Dāwūd (5116). Al-Albānī — Allah să aibă milă de el — l-a socotit bun în Ṣaḥīḥ al-jāmiʿ (1787).

انظر، فإنك ليس بخير من أحمر ولا أسود إلا أن تفضله بتقوى

*În Musnad al imamului Aḥmad, Abū Dharr — Allah să fie mulțumit de el — relatează că Profetul ﷺ i-a spus: „Ia seama! Nu ești mai bun decât un om cu pielea roșiatică ori neagră, decât dacă îl întreci prin evlavie”.*[136]

Cel care se înalță deasupra altuia prin obârșie ori altceva, având într-adevăr acel avantaj, se fălește; iar cel care se înalță fără drept săvârșește nedreptate. Atât fălirea, cât și nedreptatea sunt interzise.

De aceea s-a transmis în Ṣaḥīḥ Muslim că Profetul ﷺ a spus:

إني أوحي إلي أن تواضعوا حتى لا يفخر أحد على أحد، ولا يبغي أحد على أحد

*Mi s-a revelat să fiți smeriți, astfel încât nimeni să nu se fălească înaintea altuia și nimeni să nu-l nedreptățească pe altul.*[137]

În ceea ce i-a revelat Profetului Său ﷺ, Allah — Preaslăvitul — a interzis cele două forme, fălirea și nedreptatea, prin care omul se înalță deasupra făpturilor. Cine se înalță având într-adevăr acel avantaj se fălește; cine se înalță fără drept săvârșește nedreptate. Nici una, nici cealaltă nu este îngăduită.

Căutăm adăpost la Allah de fălire și trufie, de nedreptate și asuprire, de orice greșeală și păcat. Îl rugăm — Preaslăvitul — să-i adune pe musulmani în bine și evlavie, să le îndrepte legăturile, să le unească inimile, să-i călăuzească pe căile păcii, să le unească rândurile și glasurile și să zădărnicească uneltirea vrăjmașului lor. El, Preaslăvitul, Aude și Răspunde.

136 Al-Musnad (21407).

137 Ṣaḥīḥ Muslim (2865).

# 11 Pelerinajul și sporirea credinței

Pelerinajul oferă un câmp larg pentru îndreptarea sufletelor, curățirea inimilor și sporirea credinței. Câte lecții minunate și învățăminte mișcătoare cuprinde, care fac inimile să se îndrepte către Allah, le sporesc dorința și teama, nădejdea și frica și le înmulțesc întoarcerea cu pocăință! Câte lacrimi sincere nu s-au vărsat la pelerinaj, câte pocăințe sincere nu au fost primite, câte greșeli nu au fost iertate, câte păcate nu au fost șterse, câte rugi smerite nu au primit răspuns și câți robi nu au fost eliberați de Foc!

Când cugetăm la textele Cărții și ale Sunnei despre pelerinaj, găsim în ele mari reguli și îndrumări înțelepte, care îi aduc robului îndreptare și curăție în pelerinaj și, de fapt, în întreaga sa viață. Precum cuvintele Lui Preaînaltul:

﴿ٱلْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَٰتٌ ۚ فَمَن فَرَضَ فِيهِنَّ ٱلْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِى ٱلْحَجِّ ۗ وَمَا تَفْعَلُوا۟ مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ ٱللَّهُ ۗ وَتَزَوَّدُوا۟ فَإِنَّ خَيْرَ ٱلزَّادِ ٱلتَّقْوَىٰ ۚ وَٱتَّقُونِ يَٰٓأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِ﴾

*Pelerinajul are luni cunoscute. Cine și-a asumat în ele pelerinajul să nu aibă desfrâu, păcat și ceartă în pelerinaj. Orice bine ați face, Allah îl știe. Luați-vă provizii, căci cea mai bună provizie este evlavia! Și temeți-vă de Mine, voi cei cu minte![138]*

Coran 2:197

Câtă chemare și îndrumare către înfrânarea sufletului și limitarea înclinării sale către dorințe și pofte se află în aceste opreliști:

﴿فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِى ٱلْحَجِّ﴾

*„Să nu aibă desfrâu, păcat și ceartă în pelerinaj”*

Coran 2:197

138 Coran, al-Baqarah, 2:197.

Câtă chemare la grăbirea către fapte bune și la întrecerea în ascultări se află în cuvintele Lui — Preaslăvitul:

﴿وَمَا تَفْعَلُوا۟ مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ ٱللَّهُ﴾

*„Orice bine ați face, Allah îl știe”*
Coran 2:197

Și câtă chemare la pregătirea și înzestrarea pentru Ziua Întoarcerii se află în cuvintele Sale:

﴿وَتَزَوَّدُوا۟ فَإِنَّ خَيْرَ ٱلزَّادِ ٱلتَّقْوَىٰ﴾

*„Luați-vă provizii, căci cea mai bună provizie este evlavia!”*
Coran 2:197

Asemenea călătorului care își ia provizia pentru drum.

Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el — a spus: *„De când au fost creați, oamenii nu au încetat să fie călători și nu-și vor depune poverile decât în Paradis ori în Foc. Omul cu minte știe că drumul se întemeiază pe trudă și înfruntarea primejdiilor. Nu se obișnuiește să se caute în el desfătare, plăcere și odihnă: acestea vin după încheierea călătoriei”*.[139]

139 Al-Fawā'id, p. 190.

Însă în această viață, robul întâlnește lucruri care îl abat, îl ocupă și îl distrag de la luarea proviziei pentru Ziua Întoarcerii și care îi înlătură prospețimea, frumusețea și vigoarea credinței. Profetul ﷺ ne-a spus că, în lăuntrul omului, credința se poate uza. De aceea robul are nevoie să o reînnoiască și să se străduiască să o întărească. Al-Ḥākim a relatat în al-Mustadrak și al-Ṭabarānī în al-Muʿjam al-kabīr de la ʿAbd Allāh ibn ʿAmr ibn al-ʿĀṣ — Allah să fie mulțumit de amândoi — că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

إن الإيمان ليخلق في جوف أحدكم كما يخلق الثوب،
فاسألوا الله أن يجدد الإيمان في قلوبكم

*Credința se uzează în lăuntrul unuia dintre voi așa cum se uzează haina. Cereți-I, așadar, lui Allah să reînnoiască credința în inimile voastre!*[140]

140 Al-Mustadrak (1/4). Al-Albānī — Allah să aibă milă de el — l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ al-jāmiʿ (1590).

El — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a descris credința ca uzându-se asemenea hainei, adică slăbind și fiind atinsă de neputință și scădere din pricina încercărilor și distragerilor pe care robul le întâlnește în această lume și a neascultărilor și păcatelor în care cade. L-a îndrumat să îngrijească de credință, să lucreze pentru întărirea ei și să-I ceară lui Allah sporirea și statornicia ei. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ ٱلْإِيمَٰنَ وَزَيَّنَهُۥ فِى قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ ٱلْكُفْرَ وَٱلْفُسُوقَ وَٱلْعِصْيَانَ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلرَّٰشِدُونَ فَضْلًا مِّنَ ٱللَّهِ وَنِعْمَةً ۚ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾

*Dar Allah v-a făcut iubită credința, a împodobit-o în inimile voastre și v-a făcut urâte necredința, păcatul și neascultarea. Aceștia sunt cei bine călăuziți, prin har și binefacere de la Allah. Allah este Atoatеștiutor, Înțelept.*[141]

Coran 49:7–8

Este spre binele robului să poarte grijă credinței sale: lucrul cel mai scump și mai de preț pe care îl are și cea mai bună provizie cu care Îl va întâlni pe Domnul său — Preaslăvit și Preaînalt.

Domeniile în care credința se întărește și mijloacele prin care sporește sunt numeroase și felurite. Printre aceste mari domenii se află pelerinajul. El șterge ceea ce a fost înaintea sa, iar cel bine împlinit nu are altă răsplată decât Paradisul. Cine îl săvârșește fără desfrâu și păcat iese din păcatele sale asemenea zilei în care l-a născut mama sa. El îndepărtează păcatele așa cum foalele îndepărtează zgura fierului, după cum s-a transmis în hadithuri autentice de la Trimisul lui Allah ﷺ.

141 Coran, al-Ḥujurāt, 49:7–8.

De câte ori pelerinajul nu a fost un punct de cotitură în viețile multor oameni, de la rău la bine și de la bine la mai bine! Dovezile și întâmplările care confirmă acest lucru sunt prea multe pentru a fi cuprinse.

Câți pelerini nu au căutat locurile și împrejurările primirii rugii în pelerinaj, ridicând mâinile către Domnul lor cu smerenie și umilință, râvnind la marele Său har, cerându-I să le reînnoiască credința în inimă și să-i statornicească în ea, să-i ferească de încercările văzute și ascunse, să le îndrepte religia, viața lumească și Viața de Apoi, să-i împodobească cu podoaba credinței și să-i facă oameni călăuziți care îi călăuzesc și pe alții!
Allah — Cel Atotputernic și Măreț — nu-l dezamăgește pe robul care Îl cheamă și nu-l respinge pe cel care I se roagă în taină. El — Preaslăvitul — spune:

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِى عَنِّى فَإِنِّى قَرِيبٌ ۖ أُجِيبُ دَعْوَةَ ٱلدَّاعِ إِذَا دَعَانِ ۖ فَلْيَسْتَجِيبُوا۟ لِى وَلْيُؤْمِنُوا۟ بِى لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾

*Când robii Mei te întreabă despre Mine, Eu sunt aproape. Răspund rugii celui care Mă cheamă atunci când Mă cheamă. Să-Mi răspundă și ei și să creadă în Mine, ca să fie bine călăuziți!*[142]
Coran 2:186

Într-un hadith statornicit, Profetul ﷺ a spus:

142 Coran, al-Baqarah, 2:186.

الحجاج والعمار وفد الله، دعاهم فأجابوه،
وسألوه فأعطاهم

*Pelerinii care împlinesc ḥajj și ʿumrah sunt oaspeții lui Allah: El i-a chemat și ei I-au răspuns; ei I-au cerut și El le-a dat.*[143]

Se cuvine, așadar, ca cel pe care Allah l-a cinstit cu pelerinajul să fie în el supus și smerit înaintea Domnului său, plecat înaintea Sa, nădăjduind mila și iertarea Sa, temându-se de pedeapsa și mânia Sa, pocăindu-se de orice păcat pe care l-au agonisit mâinile și de orice greșeală spre care l-au purtat picioarele. Să înmulțească pomenirea, ruga, cererea de iertare și implorarea, pentru a se întoarce din pelerinaj în cel mai bun chip și a reveni la familia și în țara sa în cea mai bună stare. Astfel va începe o pagină nouă în viață, plină de ascultare, îndreptare și statornicie, cu inimă liniștită, suflet întors către Allah și lăuntru smerit, cerându-I Domnului său statornicie în credință și ocrotire de încercări.

Oare nu se cuvine ca pelerinul să ia seama la acest lucru mare și însemnat, pentru a câștiga și a trage folos din pelerinaj, mai ales când în această viață sunt atât de multe lucruri care slăbesc credința? De ce nu valorificăm această poartă binecuvântată pentru a o întări, a o împlini și a o desăvârși? Pelerinajul este credință, iar darurile și împlinirile dobândite în el sunt o desăvârșire și o întărire a credinței.

Robul credincios căruia Allah i-a dat izbândă se străduiește neîncetat pentru două lucruri mari și două țeluri însemnate:

1. Împlinirea credinței și a ramurilor sale și însușirea lor prin cunoaștere și faptă.
2. Strădania de a respinge încercările văzute și ascunse care se împotrivesc credinței, o anulează ori o micșorează. El își tratează lipsurile în privința primului lucru și îndrăznelile în

143 Relatat de al-Bazzār în Musnad, după cum se găsește în Kashf al-astār (1153). Al-Albānī — Allah să aibă milă de el — l-a socotit bun în al-Silsilah al-ṣaḥīḥah (1820).

privința celui de-al doilea prin pocăință sinceră și prin îndreptare înainte de a fi prea târziu.

Cugetă la aceste două lucruri în cuvintele Lui Preaînaltul:

﴿فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي ٱلْحَجِّ ۗ وَمَا تَفْعَلُوا۟
مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ ٱللَّهُ ۗ وَتَزَوَّدُوا۟ فَإِنَّ خَيْرَ ٱلزَّادِ ٱلتَّقْوَىٰ ۚ وَٱتَّقُونِ
يَٰٓأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِ﴾

*Să nu aibă desfrâu, păcat și ceartă în pelerinaj. Orice bine ați face, Allah îl știe. Luați-vă provizii, căci cea mai bună provizie este evlavia! Și temeți-vă de Mine, voi cei cu minte![144]*

Coran 2:197

El — Preaslăvitul — a pomenit cele două lucruri: respingerea celor care strică și micșorează și strădania pentru dobândirea binelui și a desăvârșirilor.

Îl rugăm pe Allah — Cel Măreț și Preaînalt — să ne îndrepte tuturor religia, care ne ocrotește treburile, să ne îndrepte viața lumească, în care ne este traiul, și Viața de Apoi, în care ne este întoarcerea. Să ne facă viața un spor în orice bine și moartea o odihnă de orice rău; să ne împodobească cu podoaba credinței și să ne facă oameni călăuziți care îi călăuzesc pe alții, nici rătăciți, nici rătăcitori. El — Preaslăvitul — Aude rugile, în El se pune nădejdea, El ne este de ajuns și ce bun Ocrotitor este!

144 Coran, al-Baqarah, 2:197.

# 12 Pelerinajul și înfrângerea lui Șayṭān

Imamul Mālik — Allah să aibă milă de el — a relatat în al-Muwaṭṭaʾ, de la Ṭalḥah ibn ʿUbayd Allāh ibn Karīz, că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

ما رُئِي الشيطانُ يومًا هو أصغرُ ولا أدحرُ ولا أحقرُ ولا أغيظُ منه في يوم عرفة، وما ذاك إلا لما يرى من تنزُّل الرحمة وتجاوز الله عن الذنوب العظام

*„În nicio zi Șayṭān nu a fost văzut mai mic, mai alungat, mai disprețuit și mai înfuriat decât în ziua de ʿArafah. Aceasta se datorează numai îndurării pe care o vede coborând și faptului că Allah trece peste păcatele mari.”*[145]

Acesta este un hadith mursal.

În textele revelației există numeroase mărturii care arată că sensul său este corect. Fără îndoială, pe Șayṭān îl înfurie și îl întristează coborârea îndurării și a iertării asupra robilor lui Allah, faptul că El, Preaslăvitul, îi iartă și trece peste greșelile lor și îi eliberează din Foc. Allah să ne apere de el pe noi și pe credincioși!

145 Al-Muwaṭṭaʾ, nr. 1269.

Muslim a relatat în Ṣaḥīḥ-ul său, de la Abū Hurayrah, că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

إذا قرأ ابن آدم السجدة فسجد اعتزل الشيطان يبكي،
فيقول: يا ويله، أُمر ابن آدم بالسجود فسجد فله الجنة،
وأُمرت بالسجود فأبيتُ فلي النار

*„Când fiul lui Adam recită un verset de prosternare și se prosternează, Șayṭān se retrage plângând și spune: «Vai de el! Fiului lui Adam i s-a poruncit să se prosterneze, iar el s-a prosternat, astfel că va avea Paradisul. Mie mi s-a poruncit să mă prosternez, dar am refuzat, astfel că voi avea Focul.»”*[146]

De aceea, dușmanul lui Allah este foarte dornic să strice pelerinajul omului și să-l lipsească de răsplata lui, folosind multe căi și felurite mijloace: de la începutul drumului și al plecării sale spre pelerinaj, trecând prin toate faptele și toate ritualurile lui. În acest scop își mobilizează oștenii și își pregătește mijloacele.

Imamul Mujāhid ibn Jabr — Allah să aibă milă de el — spune: *„Nu pleacă niciun grup de tovarăși de drum spre Makkah fără ca Iblīs să pregătească pentru ei tot atâția dintre ai săi.”* A relatat-o Ibn Abī Ḥātim în comentariul său la Coran.[147]

146 Ṣaḥīḥ Muslim, nr. 81.

147 Menționat de Ibn al-Qayyim în Ighāthat al-lahfān, 1/109.

Mărturie pentru aceasta este cuvântul lui Allah Preaînaltul despre dușmanul Său, Iblīs:

﴿قَالَ فَبِمَآ أَغْوَيْتَنِى لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَٰطَكَ ٱلْمُسْتَقِيمَ ثُمَّ لَءَاتِيَنَّهُم مِّنۢ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَٰنِهِمْ وَعَن شَمَآئِلِهِمْ ۖ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَٰكِرِينَ﴾

*„A spus: «Fiindcă m-ai lăsat să rătăcesc, îi voi pândi pe calea Ta cea dreaptă. Apoi voi veni la ei dinaintea lor și din spatele lor, din dreapta lor și din stânga lor și nu-i vei găsi pe cei mai mulți dintre ei mulțumitori.»”*[148]

Coran 7:16–17

ʿAwn ibn ʿAbd Allāh — Allah să aibă milă de el — a spus, cu privire la cuvintele:

﴿لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَٰطَكَ ٱلْمُسْتَقِيمَ﴾

*„Îi voi pândi pe calea Ta cea dreaptă”*

Coran 7:16

că ele înseamnă *„drumul spre Makkah”*. Fără îndoială, acesta face parte din calea dreaptă a lui Allah, care duce la mulțumirea Lui și la Grădina desfătărilor, însă înțelesul căii este mai cuprinzător decât atât.

De aceea, Ibn Jarīr — Allah să aibă milă de el — a spus: *„Deși ceea ce a spus ʿAwn face parte din calea dreaptă a lui Allah, nu este întreaga cale. Dușmanul lui Allah a spus doar că îi va pândi pe calea dreaptă a lui Allah, fără să restrângă aceasta la o anumită parte a ei, căci acest ticălos nu cruță niciun efort pentru a-i*

148 Coran, al-Aʿrāf, 7:16–17.

*împiedica pe robii lui Allah de la orice faptă care îi apropie de Allah."*[149]

سمعت رسول الله ﷺ يقول: إن الشيطان قعد لابن آدم بأطرقه، فقعد له بطريق الإسلام فقال له: أتسلم وتذر دينك ودين آبائك وآباء أبيك؟ قال: فعصاه فأسلم، ثم قعد له بطريق الهجرة، فقال: أتهاجر وتذر أرضك وسماءك؟ وإنما مثل المهاجر كمثل الفرس في الطِّوَل، قال: فعصاه فهاجر، قال: ثم قعد له بطريق الجهاد، فقال: هو جهد النفس والمال، فتقاتل فتُقتل فتُنكح المرأة ويُقسم المال؟ قال: فعصاه فجاهد، فقال رسول الله ﷺ: فمن فعل ذلك منهم فمات كان حقًّا على الله أن يدخله الجنة، أو قُتل كان حقًّا على الله أن يدخله الجنة، وإن غرق كان حقًّا على الله أن يدخله الجنة، أو وقصته دابة كان حقًّا على الله أن يدخله الجنة

*În al-Musnad al imamului Aḥmad, Sabrah ibn Fākih a relatat: „L-am auzit pe Trimisul lui Allah ﷺ spunând: «Șayṭān l-a pândit*

149 Jāmiʿ al-bayān, 5/444.

*pe fiul lui Adam pe drumurile sale. L-a pândit pe drumul Islamului și i-a spus: ‹Îmbrățișezi Islamul și lași religia ta, religia părinților tăi și a strămoșilor tatălui tău?› Însă el nu i-a dat ascultare și a îmbrățișat Islamul. Apoi l-a pândit pe drumul emigrării și i-a spus: ‹Emigrezi și lași pământul tău și cerul tău? Emigrantul este doar asemenea calului legat cu o funie lungă.› Însă el nu i-a dat ascultare și a emigrat. Apoi l-a pândit pe drumul jihādului și i-a spus: ‹Acesta înseamnă osteneala propriei ființe și a averii: lupți și ești ucis, apoi femeia se căsătorește, iar averea se împarte?› Însă el nu i-a dat ascultare și a luptat.» Trimisul lui Allah ﷺ a spus: «Pe cel dintre ei care face aceasta și moare, Allah S-a îndatorat să-l primească în Paradis. Dacă este ucis, Allah S-a îndatorat să-l primească în Paradis; dacă se îneacă, Allah S-a îndatorat să-l primească în Paradis; iar dacă animalul pe care călărește îi frânge gâtul, Allah S-a îndatorat să-l primească în Paradis.»”*[150]

Ceea ce ne interesează din acest hadith este faptul că Șayṭān îl pândește pe om pe fiecare drum. El este cel mai stăruitor împotriva lui atunci când omul își propune să facă binele sau începe să-l facă: în acel moment îl atacă mai puternic, ca să-l întrerupă.
Într-o relatare autentică, Profetul ﷺ a spus:

إن عفريتًا من الجن تفلَّت عليَّ البارحة ليقطع عليَّ صلاتي

*„Un ʿifrīt dintre jinni s-a năpustit asupra mea noaptea trecută, ca să-mi întrerupă rugăciunea.”*[151]

Cu cât fapta este mai folositoare robului și mai iubită de Allah, cu atât Șayṭān i se împotrivește mai mult. El este un dușman înverșunat al credincioșilor, a cărui singură preocupare și singur scop sunt să le strice crezul, să le dărâme credința, să le clatine

150 Al-Musnad, nr. 15958. Al-Albānī — Allah să aibă milă de el — l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ al-jāmiʿ, nr. 1652.

151 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, nr. 461, și Ṣaḥīḥ Muslim, nr. 541.

certitudinea și să-i abată de la calea care duce la mulțumirea lui Allah și la Paradis.
De aceea, Allah ne-a avertizat cu cea mai mare tărie împotriva lui, ne-a arătat primejdiile lui și urmările cumplite ale ascultării de el, a arătat că este dușmanul credincioșilor și le-a poruncit să-l ia drept dușman. Allah Preaînaltul a spus:

﴿إِنَّ ٱلشَّيْطَٰنَ لِلْإِنسَٰنِ عَدُوٌّ مُّبِينٌ﴾

*„Cu adevărat, Șayṭān este un dușman vădit al omului."*[152]
Coran 12:5

Și a spus:

﴿إِنَّ ٱلشَّيْطَٰنَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَٱتَّخِذُوهُ عَدُوًّا ۚ إِنَّمَا يَدْعُواْ حِزْبَهُۥ لِيَكُونُواْ مِنْ أَصْحَٰبِ ٱلسَّعِيرِ﴾

*„Cu adevărat, Șayṭān vă este dușman, așadar luați-l drept dușman! El îi cheamă pe cei din ceata sa doar ca să fie dintre locuitorii Focului învăpăiat."*[153]
Coran 35:6

152 Coran, Yūsuf, 12:5.
153 Coran, Fāṭir, 35:6.

Și a spus:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَتَّبِعُواْ خُطُوَٰتِ ٱلشَّيۡطَٰنِۚ وَمَن يَتَّبِعۡ خُطُوَٰتِ ٱلشَّيۡطَٰنِ فَإِنَّهُۥ يَأۡمُرُ بِٱلۡفَحۡشَآءِ وَٱلۡمُنكَرِ﴾

*„O, voi care credeți! Nu urmați pașii lui Șayṭān! Iar cel care urmează pașii lui Șayṭān, cu adevărat, el poruncește necuviința și fapta osândită.”*[154]

Coran 24:21

Și a spus:

﴿يَٰبَنِيٓ ءَادَمَ لَا يَفۡتِنَنَّكُمُ ٱلشَّيۡطَٰنُ كَمَآ أَخۡرَجَ أَبَوَيۡكُم مِّنَ ٱلۡجَنَّةِ يَنزِعُ عَنۡهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوۡءَٰتِهِمَآۗ إِنَّهُۥ يَرَىٰكُمۡ هُوَ وَقَبِيلُهُۥ مِنۡ حَيۡثُ لَا تَرَوۡنَهُمۡ﴾

*„O, fii ai lui Adam! Să nu vă ispitească Șayṭān așa cum i-a scos pe părinții voștri din Paradis, dezbrăcându-i de veșmintele lor ca să le arate goliciunea! El și neamul său vă văd de unde voi nu-i vedeți.”*[155]

Coran 7:27

Ibn al-Jawzī — Allah să aibă milă de el — a spus: *„Cel înzestrat cu judecată trebuie să se păzească de acest dușman care și-a arătat vrăjmășia încă din vremea lui Adam — pacea și binecuvântarea fie asupra lui — și care și-a consacrat viața și ființa stricării stării fiilor lui Adam. Allah a poruncit să ne păzim de el...”*[156] Apoi a

154 Coran, al-Nūr, 24:21.
155 Coran, al-Aʿrāf, 7:27.
156 Talbīs Iblīs, p. 23.

menționat numeroase texte care avertizează împotriva lui și a uneltirilor sale.

Versetele care avertizează împotriva lui și a uneltirilor sale sunt multe. Robul nu are altă apărare împotriva lui Șayṭān decât să se refugieze la Allah, să caute la El apărare de răul lui, să stăruie în pomenirea Lui și să fie statornic în ascultarea de El. Pe cel care caută apărare la Allah, Allah îl apără, îl păzește și îl ocrotește. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَإِمَّا يَنزَغَنَّكَ مِنَ ٱلشَّيۡطَٰنِ نَزۡغٞ فَٱسۡتَعِذۡ بِٱللَّهِۚ إِنَّهُۥ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾

*„Iar dacă o îmboldire de la Șayṭān te ațâță, caută apărare la Allah! Cu adevărat, El este Atoate Auzitor, Atoate Știutor.”*[157]

Coran 7:200

Și a spus:

﴿وَقُل رَّبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنۡ هَمَزَٰتِ ٱلشَّيَٰطِينِ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَن يَحۡضُرُونِ﴾

*„Și spune: «Doamne, caut apărare la Tine de îmboldirile șeitanilor! Și caut apărare la Tine, Doamne, ca ei să se apropie de mine!»”*[158]

Coran 23:97–98

157 Coran, al-Aʿrāf, 7:200.

158 Coran, al-Muʾminūn, 23:97–98.

Și a spus:

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلنَّاسِ مَلِكِ ٱلنَّاسِ إِلَٰهِ ٱلنَّاسِ مِن شَرِّ ٱلْوَسْوَاسِ ٱلْخَنَّاسِ ٱلَّذِى يُوَسْوِسُ فِى صُدُورِ ٱلنَّاسِ مِنَ ٱلْجِنَّةِ وَٱلنَّاسِ﴾

*„Spune: «Caut apărare la Domnul oamenilor, Stăpânul oamenilor, Dumnezeul oamenilor, de răul șoptitorului care se ascunde, care șoptește în piepturile oamenilor, dintre jinni și dintre oameni!»”*

Coran 114:1–6

Cel care stăruie în pomenirea lui Allah se află într-o fortăreață împotriva lui Șayṭān și la adăpost de răul lui. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَمَن يَعْشُ عَن ذِكْرِ ٱلرَّحْمَٰنِ نُقَيِّضْ لَهُۥ شَيْطَٰنًا فَهُوَ لَهُۥ قَرِينٌ﴾

*„Iar celui care se abate de la pomenirea Celui Milostiv îi rânduim un șeitan, care îi devine tovarăș.”*[159]

Coran 43:36

159 Coran, al-Zukhruf, 43:36.

Imamul Aḥmad a relatat în al-Musnad, de la Profetul ﷺ, că Yaḥyā ibn Zakariyyā — pacea fie asupra lor — a spus neamului său:

... وآمركم بذكر الله كثيرًا، وإن مثل ذلك كمثل رجل طلبه العدو سراعًا في أثره، فأتى حصنًا حصينًا، فتحصن فيه، وإن العبد أحصن ما يكون من الشيطان إذا كان في ذكر الله

*„...Și vă poruncesc să-L pomeniți mult pe Allah. Pilda acesteia este asemenea unui om pe care dușmanul îl urmărește alergând pe urmele lui. El ajunge la o fortăreață bine întărită și se adăpostește în ea. Robul este cel mai bine apărat de Șayṭān atunci când Îl pomenește pe Allah."*[160]

160 Al-Musnad, nr. 17800. Al-Albānī — Allah să aibă milă de el — l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ al-jāmiʿ, nr. 1724.

Șayṭān nu are putere asupra oamenilor credinței care se refugiază la Allah și se bizuie pe El, Preaslăvitul. Allah îi păzește de el și îndepărtează de la ei uneltirile și răul lui. Allah Preaînaltul a spus:

﴿فَإِذَا قَرَأْتَ ٱلْقُرْءَانَ فَٱسْتَعِذْ بِٱللَّهِ مِنَ ٱلشَّيْطَٰنِ ٱلرَّجِيمِ
إِنَّهُۥ لَيْسَ لَهُۥ سُلْطَٰنٌ عَلَى ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ
إِنَّمَا سُلْطَٰنُهُۥ عَلَى ٱلَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُۥ وَٱلَّذِينَ هُم بِهِۦ مُشْرِكُونَ﴾

*„Iar când reciți Coranul, caută apărare la Allah împotriva lui Șayṭān cel alungat! El nu are nicio putere asupra celor care cred și se încred în Domnul lor. Puterea lui este numai asupra celor care îl iau drept ocrotitor și a celor care, prin el, Îi fac asociați [lui Allah].”*[161]

Coran 16:98–100

În acest verset, Preaslăvitul a arătat cel mai puternic mijloc de a-l îndepărta pe Șayṭān: împodobirea cu credință și încrederea în Allah. Șayṭān nu are puterea de a-i stăpâni pe cei care cred și se încred în Domnul lor.

Înțelegerea religiei lui Allah este o apărare împotriva lui Șayṭān, căci cunoașterea religioasă este o lumină pentru cel care o are. Cel care vede limpede prin lumina cunoașterii și cunoaște capcanele lui Șayṭān, cursele, mijloacele și căile sale, precum și sfârșitul celor care îl urmează și deznodământul aliaților săi se păzește de el cu cea mai mare grijă. Se ține strâns de Allah ca să se apere de el, caută la Preaslăvitul apărare de răul său și urmează calea dreaptă a lui Allah, ai cărei oameni nu vor avea teamă și nu se vor întrista.

Îl rugăm pe Allah să ne apere, pe noi și pe voi, de Șayṭān cel alungat și să ne călăuzească pe toți pe calea Sa cea dreaptă. Cu adevărat, El aude și răspunde!

161 Coran, al-Naḥl, 16:98–100.

# 13 Pelerinajul și cererea de iertare

Allah poruncește adesea cererea de iertare, mai ales la sfârșitul unei fapte de ascultare și la încheierea unui act de adorare. Allah Preaînaltul a spus, în versetele despre pelerinaj:

﴿ثُمَّ أَفِيضُواْ مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ ٱلنَّاسُ وَٱسْتَغْفِرُواْ ٱللَّهَ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾ ج

*„Apoi porniți de unde pornesc oamenii și cereți-I iertare lui Allah! Cu adevărat, Allah este Mult Iertător, Îndurător."*[162]

Coran 2:199

Prin această plecare se are în vedere plecarea spre Minā, unde pelerinul împlinește faptele de încheiere ale pelerinajului. Preaslăvitul a poruncit ca, în acest timp, să se stăruie în cererea de iertare, pentru ca ea să îndrepte lipsurile robului și neajunsurile sale.

Șeicul, marele învățat ʿAbd al-Raḥmān ibn Nāṣir al-Saʿdī — Allah să aibă milă de el — a spus în comentariul său la acest verset: „Scopul acestei plecări era cunoscut de ei: aruncarea pietricelelor la stâlpi, înjunghierea animalelor de jertfă, ocolirea Kaʿbei, mersul între al-Ṣafā și al-Marwah, petrecerea nopților de taşrīq la Minā și împlinirea celorlalte ritualuri. Întrucât prin această plecare sunt avute în vedere cele amintite, iar acestea sunt ultimele ritualuri, Allah Preaînaltul a poruncit ca, la încheierea lor, să I se ceară iertare și să fie pomenit mult.

162 Coran, al-Baqarah, 2:199.

Cererea de iertare este pentru neajunsurile robului în împlinirea adorării și pentru lipsurile sale în aceasta, iar pomenirea lui Allah înseamnă a-I mulțumi pentru binefacerea prin care i-a dăruit putința de a împlini această mare adorare și această uriașă favoare. Tot astfel trebuie ca robul, ori de câte ori încheie un act de adorare, să-I ceară iertare lui Allah pentru neajunsuri și să-I mulțumească pentru sprijinul dat spre împlinirea lui. Să nu fie ca acela care socotește că a împlinit adorarea în chip desăvârșit, că prin aceasta I-a făcut o favoare Domnului său și că ea i-a adus un rang și o poziție înaltă. Acesta din urmă merită mânia și respingerea faptei, după cum cel dintâi merită primirea ei și sprijinul spre alte fapte."

Din îndrumarea Profetului ﷺ făcea parte încheierea faptelor bune prin cererea de iertare. Astfel, în Ṣaḥīḥ Muslim s-a relatat că أن رسول الله ﷺ كان إذا انصرف من صلاته استغفر ثلاثًا — *„Trimisul lui Allah ﷺ, când își încheia rugăciunea, cerea iertare de trei ori".*[163]

S-a relatat și încheierea rugăciunii de noapte prin cererea de iertare. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَٱلْمُسْتَغْفِرِينَ بِٱلْأَسْحَارِ﴾

*„Și cei care cer iertare înainte de ivirea zorilor."*[164]

Coran 3:17

163 Ṣaḥīḥ Muslim, nr. 591.

164 Coran, Āl ʿImrān, 3:17.

El își încheia și adunările prin cererea de iertare. Abū Dāwūd a relatat de la Abū Barzah al-Aslamī:

„Trimisul lui Allah ﷺ كان رسول الله ﷺ يقول بآخرة إذا أراد أن يقوم من المجلس — spunea la sfârșit, când voia să se ridice din adunare:

سبحانك اللهم وبحمدك، أشهد أن لا إله إلا أنت،
أستغفرك وأتوب إليك

*«Slavă Ție, o, Allah, și Ție Îți aparține lauda! Mărturisesc că nu există alt dumnezeu [vrednic de adorare] în afară de Tine. Îți cer iertare și mă căiesc Ție.»”*[165]

Abū Dāwūd a relatat de la Abū Hurayrah că Profetul ﷺ a spus:

„Cel فقال قبل أن يقوم من مجلسه ذلك ،من جلس في مجلس فكثر فيه لغطه — care a stat într-o adunare în care a vorbit mult fără folos și, înainte să se ridice din acea adunare, a spus:

سبحانك اللهم ربنا وبحمدك، أشهد أن لا إله إلا أنت،
أستغفرك وأتوب إليك

*«Slavă Ție, o, Allah, Domnul nostru, și Ție Îți aparține lauda! Mărturisesc că nu există alt dumnezeu [vrednic de adorare] în afară de Tine. Îți cer iertare și mă căiesc Ție»,* إلا غُفر له ما كان في مجلسه ذلك *— îi vor fi iertate cele săvârșite în acea adunare.”*[166]

165 Sunan Abī Dāwūd, nr. 4859. Al-Albānī — Allah să aibă milă de el — l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ al-targhīb, nr. 1517.

166 Sunan Abī Dāwūd, nr. 4858, și Sunan al-Tirmidhī, nr. 3433. Al-Albānī — Allah să aibă milă de el — l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ al-targhīb, nr. 1516.

Mai mult, el — pacea și binecuvântarea fie asupra lui — și-a încheiat viața plină de împlinirea robiei față de Allah și de ascultare desăvârșită prin cererea de iertare. În Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, ʿĀ'ishah — Allah să fie mulțumit de ea — a relatat că أنها سمعت رسول الله ﷺ وأصغت إليه قبل أن يموت وهو مسند إليها ظهره يقول — l-a auzit pe Trimisul lui Allah ﷺ înainte să moară și și-a plecat urechea spre el, în timp ce el își sprijinea spatele de ea și spunea:

اللهم اغفر لي وارحمني وألحقني بالرفيق الأعلى

*„O, Allah, iartă-mă, ai milă de mine și alătură-mă celei mai înalte tovărășii!"*[167]

Aceasta, în pofida marii sale statornicii în cererea de iertare în zilele vieții sale curate.
Muslim a relatat în Ṣaḥīḥ-ul său de la al-Agharr al-Muzanī că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

إنه ليغان على قلبي، وإني لأستغفر الله في اليوم مائة مرة

*„Uneori inima mea este învăluită și, cu adevărat, Îi cer iertare lui Allah de o sută de ori pe zi."*[168]

Al-Bukhārī a relatat în Ṣaḥīḥ-ul său de la Abū Hurayrah: „L-am auzit pe Trimisul lui Allah ﷺ spunând:

والله إني لأستغفر الله وأتوب إليه في اليوم أكثر من سبعين مرة

*«Pe Allah! Eu Îi cer iertare lui Allah și mă căiesc Lui de mai mult de șaptezeci de ori pe zi.»"*[169]

167 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, nr. 4440.
168 Ṣaḥīḥ Muslim, nr. 2702.
169 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, nr. 6308.

Abū Dāwūd și al-Tirmidhī au relatat de la Ibn ʿUmar — Allah să fie mulțumit de amândoi — că a spus:

„Îl număram pe Trimisul lui Allah ﷺ spunând de o sută de ori într-o singură adunare: كنّا نعد لرسول الله ﷺ في المجلس الواحد مائة مرة

رب اغفر لي وتب علي، إنك أنت التواب الرحيم

*«Doamne, iartă-mă și primește-mi căința! Cu adevărat, Tu ești Cel care primește mereu căința, Îndurătorul.»”*[170]

Al-Nasāʾī a relatat de la Abū Hurayrah că Trimisul lui Allah ﷺ i-a adunat pe oameni și a spus:

يا أيها الناس توبوا إلى الله، فإني أتوب إليه في اليوم مائة مرة

*„O, oameni! Căiți-vă lui Allah, căci eu mă căiesc Lui de o sută de ori pe zi!”*[171]

170 Sunan Abī Dāwūd, nr. 1516, și Sunan al-Tirmidhī, nr. 3434. Al-Albānī — Allah să aibă milă de el — l-a declarat autentic în al-Silsilah al-ṣaḥīḥah, nr. 556.

171 Al-Nasāʾī, al-Sunan al-kubrā, nr. 10265. Muslim îl relatează de la al-Agharr, 4/2076, cu o formulare apropiată.

În cele două Ṣaḥīḥ-uri s-a relatat de la Abū Mūsā al-Ashʿarī că Profetul ﷺ obișnuia să rostească această rugă:

اللهم اغفر لي خطيئتي وجهلي، وإسرافي في أمري، وما أنت أعلم به مني، اللهم اغفر لي جدي وهزلي، وخطئي وعمدي، وكل ذلك عندي، اللهم اغفر لي ما قدمت وما أخرت، وما أسررت وما أعلنت، وما أنت أعلم به مني، أنت المقدم وأنت المؤخر، وأنت على كل شيء قدير

*„O, Allah, iartă-mi greșeala și neștiința, întrecerea măsurii în treburile mele și cele pe care Tu le cunoști mai bine decât mine! O, Allah, iartă-mi ceea ce am făcut cu seriozitate și în glumă, din greșeală și cu bună știință, căci toate acestea se află la mine! O, Allah, iartă-mi ceea ce am făcut înainte și ceea ce am lăsat în urmă, ceea ce am ascuns și ceea ce am arătat, precum și cele pe care Tu le cunoști mai bine decât mine! Tu ești Cel care aduce înainte și Cel care lasă în urmă și Tu ești cu putere peste toate!”*[172]

ما رأيت أحدًا أكثر من أن يقول أستغفر الله وأتوب إليه من رسول الله ﷺ

*S-au relatat multe formule ale cererii de iertare. El — binecuvântările și pacea lui Allah fie asupra lui — cerea atât de des iertare, încât Abū Hurayrah a spus: „Nu am văzut pe nimeni care să spună «Îi cer iertare lui Allah și mă căiesc Lui» mai des decât Trimisul lui Allah ﷺ.”*[173]

172 Ṣaḥīḥ Muslim, nr. 2719.

173 Al-Nasāʾī, al-Sunan al-kubrā, nr. 10288, și Ṣaḥīḥ Ibn Ḥibbān, nr. 928.

Și aceasta, deși Allah îi iertase păcatele de dinainte și de după, după cum a spus Allah Preaînaltul:

﴿إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا لِّيَغْفِرَ لَكَ ٱللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِن ذَنۢبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُۥ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَٰطًا مُّسْتَقِيمًا﴾

*„Cu adevărat, ți-am dăruit o biruință limpede, pentru ca Allah să-ți ierte păcatele de dinainte și de după, să-Și întregească binefacerea asupra ta și să te călăuzească pe o cale dreaptă.”*[174]

Coran 48:1–2

كان رسول الله ﷺ إذا صلى قام حتى تتفطر رجلاه، فقلت له: يا رسول الله، أتصنع هذا، وقد غفر الله لك ما تقدم من ذنبك وما تأخر؟ فقال: يا عائشة، أفلا أكون عبدًا شكورًا

*Într-o relatare autentică, ʿĀ’ishah — Allah să fie mulțumit de ea — a spus: „Când Trimisul lui Allah ﷺ se ruga, stătea în picioare până ce i se crăpau picioarele. I-am spus: «O, Trimis al lui Allah, faci aceasta, deși Allah ți-a iertat păcatele de dinainte și de după?» El a răspuns: «O, ʿĀ’ishah, să nu fiu oare un rob mulțumitor?»”*[175]

Roadele și binecuvântările cererii de iertare pentru cei care o practică sunt nenumărate: le întregesc faptele, le îndreaptă neajunsurile și le înalță rangul.

Șeicul Islamului Ibn Taymiyyah — Allah să aibă milă de el — a spus: *„Cererea de iertare îl scoate pe rob de la fapta urâtă la fapta*

174 Coran, al-Fatḥ, 48:1–2.

175 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, nr. 4837, și Ṣaḥīḥ Muslim, nr. 2820.

*iubită, de la fapta cu lipsuri la fapta deplină și îl înalță de la rangul de jos la unul mai înalt și mai desăvârșit. Cel care Îl adoră pe Allah și Îl cunoaște dobândește, în fiecare zi, ba chiar în fiecare oră, ba chiar în fiecare clipă, mai multă cunoaștere despre Allah și o înțelegere mai limpede a religiei Sale și a robiei față de El, astfel încât simte aceasta când mănâncă și bea, când doarme și este treaz, în vorbele și faptele sale. El își vede neajunsurile în prezența inimii sale la treptele înalte și în împlinirea dreptului acestora. De aceea, are nevoie să ceară iertare în ceasurile nopții și la capetele zilei; ba chiar are o nevoie necontenită de aceasta, în vorbe și în stări, în absență și în prezență, datorită foloaselor sale, atragerii binelui și îndepărtării răului, precum și pentru a cere sporirea puterii în faptele inimii și ale trupului, întemeiate pe certitudine și credință."*[176]

Allah le-a pregătit celor care cer iertare, în această lume și în Viața de Apoi, răsplăți măreațe, daruri alese și dărnicii bogate care nu pot fi numărate sau cuprinse. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَمَن يَعْمَلْ سُوٓءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُۥ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ ٱللَّهَ يَجِدِ ٱللَّهَ غَفُورًا رَّحِيمًا﴾

*„Cel care săvârșește un rău sau își nedreptățește sufletul, apoi Îi cere iertare lui Allah, Îl va găsi pe Allah Mult Iertător, Îndurător."*[177]

Coran 4:110

Și a spus:

﴿وَمَا كَانَ ٱللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ﴾

*„Și Allah nu avea să-i pedepsească în timp ce ei cer iertare."*[178]

Coran 8:33

176 Majmūʿ al-fatāwā, 11/696.

177 Coran, al-Nisāʾ, 4:110.

178 Coran, al-Anfāl, 8:33.

Și a spus despre Nūḥ — pacea fie asupra lui:

﴿فَقُلْتُ ٱسْتَغْفِرُوا۟ رَبَّكُمْ إِنَّهُۥ كَانَ غَفَّارًا يُرْسِلِ ٱلسَّمَآءَ عَلَيْكُم مِّدْرَارًا وَيُمْدِدْكُم بِأَمْوَٰلٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَل لَّكُمْ جَنَّٰتٍ وَيَجْعَل لَّكُمْ أَنْهَٰرًا﴾

*„Și le-am spus: «Cereți-I iertare Domnului vostru, căci El este Mult Iertător! El va trimite asupra voastră ploaie îmbelșugată, vă va dărui averi și fii, vă va face grădini și vă va face râuri.»”*[179]

Coran 71:10–12

Ibn Mājah a relatat în Sunan de la ʿAbd Allāh ibn Busr că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

طوبى لمن وجد في صحيفته استغفارًا كثيرًا

*„Ferice de cel care găsește în cartea faptelor sale multă cerere de iertare!”*[180]

Îl rugăm pe Allah, Mărețul și Preaînaltul, să ne facă dintre robii Săi care se căiesc, se întorc mereu la El și cer iertare și să ne călăuzească pe calea cea dreaptă.

În încheiere, Îl rog pe Allah, Cel Preaînalt și Atotputernic, să le dea musulmanilor putința de a trage foloase cât mai bune din pelerinajul lor la Casa Sa cea străveche, să le primească faptele cu bună primire, să ne ierte pe noi toți și să ne facă dintre robii Săi evlavioși, care ascultă cuvântul și urmează ceea ce este mai bun în el. Aceștia sunt cei pe care Allah i-a călăuzit și aceștia sunt cei înzestrați cu judecată. Binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra

179 Coran, Nūḥ, 71:10–12.

180 Sunan Ibn Mājah, nr. 3818. Al-Albānī — Allah să aibă milă de el — l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ al-jāmiʿ, nr. 3930.

Profetului nostru, asupra familiei sale și asupra tuturor companionilor săi!

# Glosar

**Ḥajj** الحج

Pelerinajul la Casa lui Allah, în timpul și prin ritualurile rânduite.

**ʿUmrah** العمرة

Vizitarea Casei lui Allah prin ritualurile specifice ale pelerinajului mic.

**Iḥrām** الإحرام

Starea rituală în care intră cel care începe ḥajj sau ʿumrah; nu desemnează numai îmbrăcămintea.

**Talbiyah** التلبية

Rostirea răspunsului la chemarea lui Allah, care începe prin „Labbayka Allāhumma labbayk".

**Taşrīq** التشريق

Cele trei zile care urmează Zilei Jertfei: 11, 12 și 13 Dhū al-Ḥijjah.

**Evlavie — taqwā** التقوى

A te păzi de mânia și pedeapsa lui Allah prin împlinirea poruncilor Sale și evitarea celor interzise.

**Mursal** المرسل

Relatare în care un urmaș al companionilor atribuie direct Profetului un cuvânt sau o faptă, fără să menționeze companionul de la care a auzit.

# Bibliografie

1. ʿAbd al-Razzāq ibn ʿAbd al-Muḥsin al-Badr, al-Ḥajj wa-tahdhīb al-nufūs, Dār al-Faḍīlah. Ediția arabă disponibilă pe site-ul autorului.
https://al-badr.net/ebook/5

2. Coranul. Text arab: Tanzil Project, Uthmani 1.1, CC BY 3.0.
https://tanzil.net

3. Al-Bukhārī, al-Ṣaḥīḥ.

4. Muslim, al-Ṣaḥīḥ.

5. Abū Dāwūd, al-Sunan.

6. Al-Tirmidhī, al-Sunan.

7. Al-Nasāʾī, al-Sunan și al-Sunan al-kubrā.

8. Ibn Mājah, al-Sunan.

9. Aḥmad ibn Ḥanbal, al-Musnad.

10. Mālik ibn Anas, al-Muwaṭṭaʾ.

11. Ibn Jarīr al-Ṭabarī, Jāmiʿ al-bayān.

12. Ibn Kathīr, Tafsīr al-Qurʾān al-ʿaẓīm.

13. ʿAbd al-Raḥmān ibn Nāṣir al-Saʿdī, Taysīr al-Karīm al-Raḥmān fī tafsīr kalām al-Mannān.

14. Ibn Taymiyyah, Majmūʿ al-fatāwā.

15. Ibn al-Qayyim, al-Fawāʾid, Ighāthat al-lahfān și al-Wābil al-șayyib.

16. Ibn Rajab, Jāmiʿ al-ʿulūm wa-l-ḥikam și comentariul la hadithul „Îl urmează pe cel mort trei”.

17. Al-Ājurrī, Akhlāq al-ʿulamāʾ.

18. Muḥammad al-Amīn al-Shinqīṭī, Aḍwāʾ al-bayān.

19. Al-Nawawī, Riyāḍ al-ṣāliḥīn.

20. Ibn al-Jawzī, Talbīs Iblīs.

# Indice

credință 1, 3, 86, 88, 100, 108
evlavie 3, 53, 60, 61, 62, 75, 79, 81
iertare 16, 35, 36, 37, 42, 43, 47, 48, 62, 72, 78, 88, 101, 102, 103, 104, 106, 107, 108, 109
iḥrām 39, 40, 79
încredere 19, 23, 24, 25, 26
învățați 28, 51, 52
milostenie 6, 21, 44
Minā 8, 79, 101
Muzdalifah 8
pocăință 29, 31, 32, 36, 37, 38, 82, 89
pomenire 16, 17, 22
Șayṭān 9, 48, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100
talbiyah 8, 12, 63
unitate 76
ʿArafah 8, 16, 30, 63, 75, 76, 90

EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

# Pelerinajul și sufletul

Cum îl educă pelerinajul pe credincios și cum îl ajută să-și îndrepte inima, purtarea și legătura cu Allah.

Treisprezece capitole despre răspunsul la chemarea lui Allah, pomenire, încredere, pocăință, evlavie, unitatea musulmanilor și creșterea credinței.

Învățăminte pentru pelerin și pentru cel care dorește să înțeleagă roadele acestei adorări.

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro